

Specimen Positionum Juris Romani Dissonantis A Jure Germanico Communi Et Mecklenburgico : sigillatim I) In Consensu Connubiali Et Potestate Matris. II) In Matrimonio Coacto, Emancipatione Et Dote. III) In Dissentiente Patre Præer Causam. IV) In Conjugiis Hominum Propriorum & Ictione Nobilium

Rostochii: Typis Io. Iacob. Adleri, [1726?]

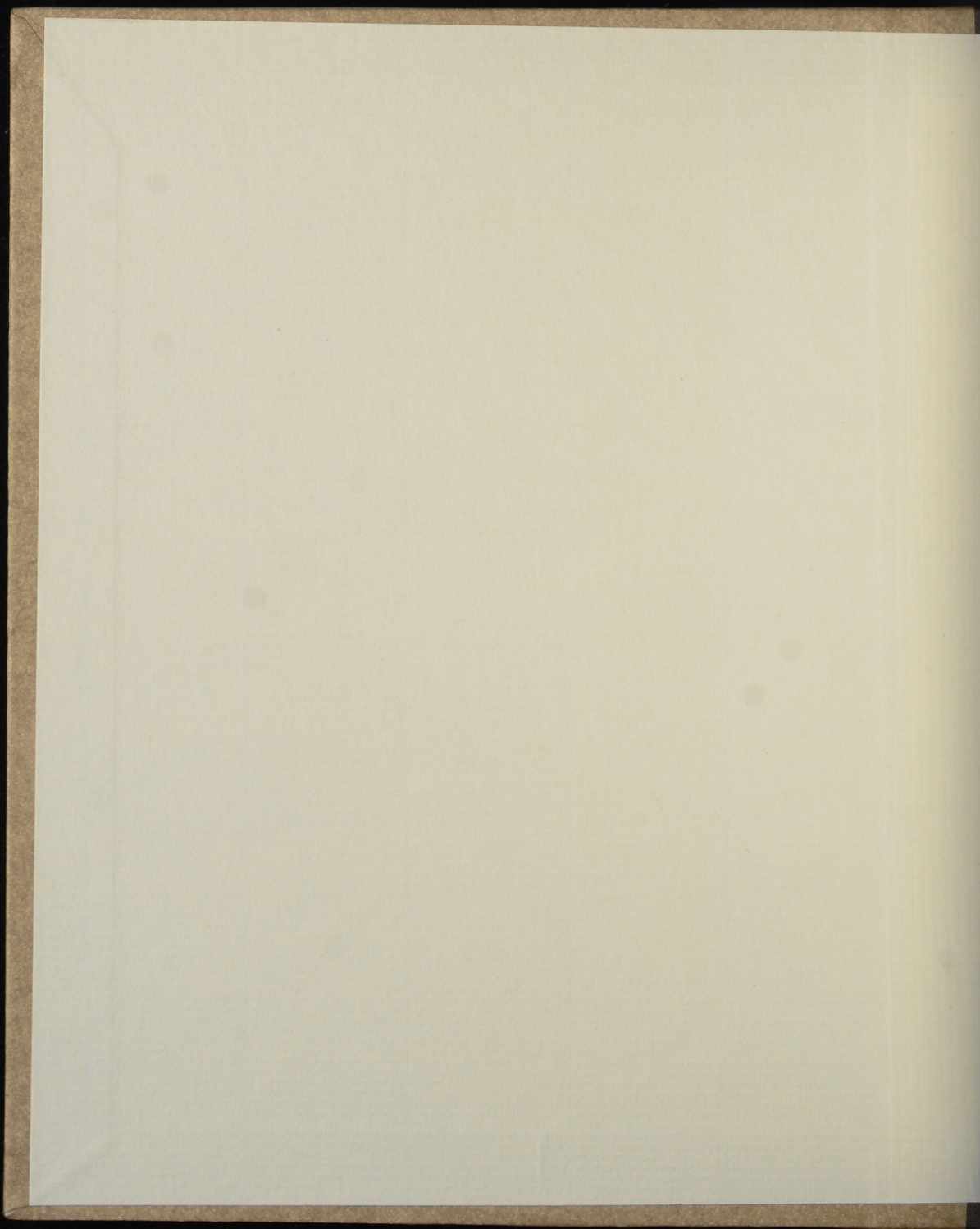
<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1002326540>

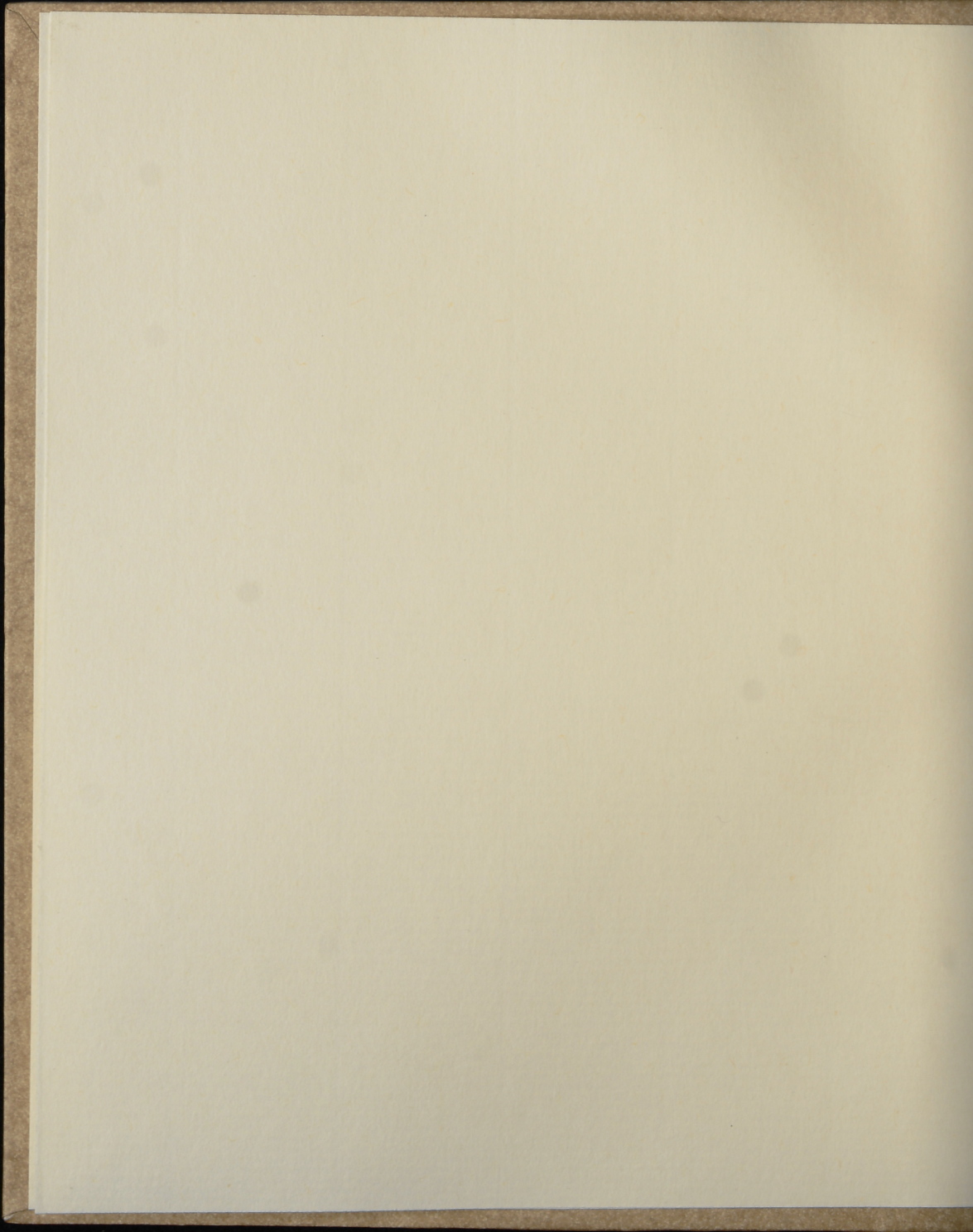
Druck Freier Zugang

RU jurist. 28.Dec.1726

Westphal, Ern. Joach. /6

SPECIMEN POSITIONUM 21
JURIS ROMANI DISSONANTIS
A
JURE GERMANICO
COMMUNI ET
MECKLENBURGICO.

figillatim

I) IN CONSENSU CONNUBIALI
ET POTESTATE MATRIS.	III) IN DISSENTIENTE PATRE
PRÆTER CAUSAM.
II) IN MATRIMONIO COACTO,
EMANCIPATIONE ET DOTE.	IV) IN CONJUGIIS HOMINUM PRO-
PRIORUM & ICTIONE NOBILIUM.

Quod Consensu Magnifici Jſctorum Ordinis

PRÆSIDE

ERNESTO JOACHIMO
WESTPHALIO,

Utriusque Juris D. & Advocato Ordin.

In publica arena defendet

JOANNES PETRUS Scöllner,
Rostochienſis.

In ACROATERIO ILLUSTRIS AD VARNUM ACADEMIÆ
Die XXVIII. Dec. An. M DCC XXVI. 1726

ROSTOCHII,
Typis Io. IACOB. ADLERI, SEREN. PRINC. & ACAD. Typog.

†

JURIS ROMANI DISSONANTIAE
A
JURE GERMANICO
COMMUNE ET
MECKLENBURGICO.

IN COEPTU CONSTITUTI IN DIRIGENTE VATEB
ET POTESTATE MARIS
IN RE PUBLICA COACTO
RESTITUTIONE ET ESTE

ERNEST
WESTPHALIO
Unicusque Juris D. S. Abbotato Or die
In publica arena defendit

JOHANNES PETRUS
Rostochiensis

IN ACADEMIA ROSTOCKENSIS AD PRAESENTIA
ANNO MDCCLXXII
ROSTOCKII

7

VIRO
PLURIMUM REVERENDO
ET RELIGIOSISSIMO
DOMINO
OTTONI PETRO
MOELLERO,

Ad Aedem Cathedralem D. Jacobi
Ecclesiasti per triginta annos meri-
tissimo, Reverendi Ministerii
Seniori Gravissimo,

PARENTI SUO OPTIMO

omnique filiali reverentia & cultu ad cineres usque
devenerando

S.

VENERANDE DOMINE
PARENS.

*Non ex more, sed ex merito
Tibi nuncupo & dico pri-
mitias has academicas
studiorum, qui Tibi prin-
cipium, vitam, educatio-
nem & innumerabilia paterna beneficia
debeo. Sane nullum esse adfectum, qui
vincat paternum, non quidem Justinia-
nus (*), sed Tuus in me amor, me docuit,
ut ferreus essem, Teque indignus filius,
nisi paterno Tuo adfectui responderem
filiali obsequio, omnique reverentia alla-
borarem, Tua beneficia qualicumque animi
documento repensare. Hodie demum
mibi enata est prima, quam ambabus am-
plector, occasio, declarare Tibi ac publi-
ce*

(*) L. 7. pr. C. de Cur. Fur.

ce testari animum devinctissimum, pariter ac gratissimum pro tot in me collatis paternæ indulgentiæ documentis, quibus à prima statim infantia in hunc usque diem me singulari zelo & amore affecisti, ut quicquid esse poterit curæ & beneficii indulgentissimi Parentis in formando & erudiendo filio, omne in me contuleris copiosissime. Ipsum, quod violasse nefas est, juris naturalis dictamen obligat me in tanto ære valide ad ^{artidaga} & remunerationem; at fateor, me nec recognitionis, nec particularis solutionis, multominus compensationis quicquam in numerato habere, quo Tibi, quæ debeo, possim rependere. Accipe vel interusurii, vel redhostimenti alicujus loco obsequium, reverentiam, industriam & devotissimam mentem, accipe me ipsum animumque, quem Tibi offero & addico, devinctissimum in solutum. Præter hæc bona nihil habeo, quod cedere Tibi possim & refundere, cum

) 2

quic-

quicquid alioquin possideam, **Tua** posside-
am liberalitate, gratia **Tua** & cura.
Quicquid debitorum restat, restat vero
plurimum, intimo cordis voto exsolvam,
& summo Numini delegabo, ut Te servet
& tueatur in annos nestoreos sospitem,
viribus mentis & corporis incolumem, ut
omnibus beneficiis, quæcunque in his ter-
ris putantur maxima & præstantissima,
Te circumdet atque cumulet. Ita quam
diutissime, quod oro impensissime, Tuis
consiliis, auxiliis, votis, me reges, subleva-
bis, tueberis. Votorum hæc trias myri-
adem complectitur honorum. Vale, Tu-
umque in me amorem fac perennare. Ex
voto

Venerande Dn. Parens

Scr. Rostochii 1726.
d. 22. Decemb.

Tui ad omne obsequium promptissimi
filii usque ad tumbam
JO. PETRI MOELLER.

PROOEMIUM.

De Juris Romani & Germanici Nexus
& Instituti præsentis ratione.

Juris Romani quod ad Rempublicam Romanam præcipue spectat, & Germanici cum communis, tam provincialis Mecklenburgici differentias constituimus nunc meditari sigillatim in argumentis nonnullis connubialibus Liberorum, Hominumque, qui proprii vocantur. Usu suo & ratione diversum est præsens institutum ab otio illo & conamine, quod in solis verbis & formulis juris Romani occupatur, & ultra Principiorum Romani juris nudam notitiam non protenditur in pragmaticam, que princeps Jurisprudentiæ fulcrum est, Legum ad usum applicationem. Juris R. præstantia, & copia & ornatu, fateor, insignis adeo est, ut facile Icti elogio quemvis dixeris inferiorem longe & indignum, qui haud sedulo die nocteque manu & mente juris R. sacra circumtulit atque revolverit. At vero existimandum non est, omne Juris punctum in Scholis & foris Germaniæ nunc illum feliciter tulisse, qui vel Juris R. fidem & formulas quasque, fabulas etiam antiquas (a) & otiosas recitaverit prout Papiola preces suas in Rosario; vel qui in nudis Juris R. placitis ad perspicillum usque hæserit, & canescens versatus fuerit in commercio Triboniano; plura sunt, que requiruntur ad saltum, plura restant, que demum Jurisprudentiæ & Icti dignitati (b) satisfaciunt ex asse & catholice. Principio enim volvenda non sunt Jura Romana, ut videamur illa credidisse, seu recitasse & memoria tradidisse; sed ut reperiamur didicisse illa atque explicuisse solidissime ex primis fontibus & visceribus Reipublicæ romanæ (c)

)

ex

- a) Est vox ipsius JUSTINIANI in *Præsem. J. & L. un. C. de nudo jure Quiritum tollendo*.
- (b) *Lege III. Dn. HOFFMANNI Præcognita de vera Juris & Icti conditione & orationem de vera Icti dignitate & officio*.
- (c) Excellunt in his Juris R. ipsissimi exponendi studiis Batavi Icti, nostra ætate Clarissimi, VOETIUS, WISSENBACHIUS, HUBERUS, WATERUS, NOODTIUS, SCHULTINGIUS, BYNCKERHOEKIUS, HEINECCIUS, cujus postremi elegans in *Legem Papiam Poppæam commentarius*, Juris R. cupidus omnem novissime salivam movit. Expedit hic e-

Prooemium, Quid Jus R. & Germanicum,

ex historia (d) & antiquitatibus Romani Juris (e), & curatissimis Legum, Idolorum & Historicorum Romanorum praesidiis & scriptis. Deinde curatissimi Legum sensus Jurisque R. doctrine & hypotheses ad suas revocanda sunt rationes genuinas (f), ex Republica Romanorum primis & innatis principiis oriundas. Post Juris R. Leges & rationes ad fora Germaniae sunt applicanda & conferenda invicem cum moribus germanorum eorumque Republica & Fori indole ac ratione, quod docet D. KESTNERUS diff. de Juris Romani conjunctione cum Jure Germanico. Demum dispiciendum est de usu pratico Juris Romani in foris juris Germanici, ut constet, quid ex peregrinis Legibus obtineat in hodierna praxi, quid consonet ex receptione cum nostris foris, quid propter diversum Republica R. & G. statum juriumque diversum obligandi rationem, autoritatem & indolem forensam (g), dissonet ab illis & debeatur moribus seu Juri Germanico. Omnes una voce clamitant, in subsidium receptum est Jus Romanum; at quaeso vocem attolle tu & intellige, ne Mutianum (h) illud Tibi dictum esse amplius videatur. Quodsi enim subsidiarium nominetur, necesse est praecessisse praecipuum jus. idque patrium, in cujus supplementum receptum

voluisse JURIS R. FONTES, Codices varios, versiones, Fragmenta, in quibus recensendis toti sunt Scriptores Historiae Juris R. VOETIUS, LEWENIUS, GRAVINA, HOFFMANNUS praecipue & STRUVIUS.

(d) Lege BARBEYRACI, SCHULTINGII & BALDUINI Opuscula de dignitate & utilitate Juris & Historiarum & utriusque disciplinae conjunctione. BARBEYRACII Oratio addita est au Systeme du droit de la Nature. SCHULTINGIUS Jurisprudentiae Antejustinianae suam junxit.

(e) HOFFMANNUS in Praef. ad Historiam juris Justiniani de usu Antiquitatum romanarum in Jurisprudentia, & D. FRANCKIUS in diff. praeliminari ad Libros SIGONII, de eodem argumento.

(f) Audi vocem CELSI in L. 17. ff. de LL. Scire Leges non hoc est verba earum tenere, sed vim & potestatem, seu Rationem. Magni habendae sunt propterea SCHILTERI Exercitationes ad ff. & BAYERI Positiones ad J. & ff. Uterque Juris R. rationes ex genuinis fontibus curate eruit earumque usum & non usum in foris Germaniae sedulo explicat. Secutus est horum vestigia Dn. THOMASIUS in usu pratico J. seu notis practicis ad J. & ff. ut ipse factus est in praefatione §. 15.

(g) De causis dissonantis Juris romani & Germanici copiose dictum est rationibus & exemplis in diff. de J. romani indole & diversa obligandi ratione in foris R. & G. c. 1. & 2.

(h) Turpe est Patricio jus in quo versatur ignorare. L. 43. ff. de O. J.

Quid præsens institutum sit explicans.

ptum esse dicatur *Jus Romanum* (i); necesse est, receptum illud esse in usum subsidiarium in causis ad rationes & indolem Reipublicæ Germanorum applicabilibus (k), salvo præterea jure legislatorio Principum (l), neque non suppressis (m) sed & salvis omnino (n) moribus domesticis avitis propriis, quibus

(2

- (i) Facile judicari hac ratione poterit, quid habendum sit de sententia communi: *Jura romana fundatam habere intentionem & viridi valoris præsumtionem, donec non sint abrogata.* Quæstio hic non est de abrogatione, sed receptione, quæ est subsidiaria. Late exagitata est hæc controversia inter SCHILTERUM & KULPISIUM, cujus compositionem & rationes vide apud CONRING de Origine juris Germ. cap. 33. BAYERUM Præf. ad ff. §. 18. & in Meditatione de fati & usu studii Juris F. in Germania pag. 64. sq. Primum sequuntur DÜCKIUS, STRYCKIUS, HERTIUS, BERGERUS, Henr. LINCKIUS & etiam nunc in praxi sequimur; alterum defendunt Historia, Veriora quæque & LEHMANNUS, ERICUS MAURITHUS, Christophorus BESOLDUS, BAYERUS, THOMASIUS, KESTNERUS. Vide Celeber. STRUVII Hist. Jur. Germ. §. 39. p. 542. & qui à partibus Schilteri stat, HEYDELMANN in Diatribe de Juris romani receptione, Legumque Germaniæ autoritate præsentis.
- (k) KESTNERUS in Probl. 5. de Jure R. deficiente Jure G. non attendendo ubi rationi repugnat p. 51. sqq. JO. AMSELIUS diff. de casibus Jure R. decisis & J. prætenco omiffis §. 6. 7.
- (l) THOMASIUS diff. de Jure Legislatorio Principum adversus jus commune.
- (m) Pertinent huc ex Historia contentiones inter Scabinos & Doctores J. romani peritos. Pertinent huc & nonnulla Germaniæ morum suppressorum exempla in argumentis successionis, fidejussionis, donationis, majorrennitatis, confraternitatis, præcipue inter privatos. Lege LUDEWIGII differentias J. R. & G. in Scto Vellejano, donationibus & ætate puberum ac Majorum.
- (n) Conr. SINCERUS diff. de Germanicarum Legum veterum & romani Juris in Rep. nostra Origine & autoritate præsentis cum Notis THOMASII. Nullus, quem sciam, rationibus SINCERI seu KULPISII firmi aliquid opposuit in nostram usque ætatem. Pertinet huc momentosa supremi Judicii sententia in Causa, quam D. HOCHMANNUS tuitus est, Successoria RITTBERGENSI, in utraque instantia & in Possessorio & petitorio à Parte Comitiss Fœminæ de Caunitz pronuntiata in prærogativam juris Germanici, quod summi Judices non quidem ob speculorum consensum, sed propter Reipublicæ mores & indolem salvum & præferendum esse voluerunt Lichtensteinensium Repositionibus ex Jure Longobardico & romano. Expediit legisse Excell. Dn. Steph. Christoph. HARPRECHTII Commentarium de non usu, moderno speculi Svecici præf. §. 13. & Parte I. c. 1. 2. 3. 4. 5. 6. & 10.

Prooemium, Quid Jus R. & Germanicum,

quibus nulla Respublica ante & post receptum jus R. in universo orbe destituitur (*), nisi dixeris J. R. receptionem Sec. XV. & XVI. demum (***) constituisse Respublicas. Tueor saltem summam in presenti causam & mores Germaniae. Sunt vero ipsi mores vel communes, qui cum universali Respublica indole Imperii Germanici forma, genio & rationibus fori domesticis (o) indissolubili

(*) Nullus nisi Legulejus, qui unicum in orbe esse putat jus, utpote Romanorum, hoc forte negaverit. Ablego vero bonum illum Virum simplici industria ad ipsas Institutiones, quae jura Publica & Privata definiunt, quae ad CUFUSQUE Respublicae statum per se & PRINCIPALITER spectant & à quoque Superiori inter Cives sunt constituta. Cives Germanos vero Cives romanos esse Germanus nullus crediderit, Respublica nostra peculiaris est, quin audi quaeso Itali OBERTI de ORTO monitum ad filium Anselmum, hocce: *Usus juris Romani & Longobardici qui in nostris Latii Partibus obtinet, non extendit vim suam in alias provincias, utpote ratione non nisi receptitia, neutiquam originaria & vi legislativa.*

(**) Sermo hic est de Receptione juris romani Camerali Imperiali Caesarea, & Territoriali Principum, non de dogmatica scholastica & curiali privata, cujus natales debentur Seculis XIII. & sequentibus.

(o) Differit de his Praefidiis & FONTIBUS Juris Germanici communis prolixè WERLHOFIUS Spec. I. de jure Germanico universali. Ex instituto descripti & universim in systema quidem omnes hi nondum redacti sunt mores, verum defixi sunt in usu & Respublica, quae Scriptura superior est, indole & natura, repetiti sunt & commemorati subinde passim in Legibus Imperii & Territoriorum quin docent Acta Comititalia apud LONDORPIUM, THUCELIUM, MULLERUM, diutius id egisse & voluisse Caesares & Principes, ut, quod factum est in nonnullis Academiis, Juris Germanici Professores constituerentur, & Corpus Juris Germanici universalis promulgaretur. De quo instituto vide positionem 4. p. 29. Certe cognitio status, experientia, praxis, Respublicae notitia fidi sunt morum communium Interpretes, quibus accedit sedula Legum veterum & Capitularium veterum Germanorum à BALUZIO, LINDENBROGIO, HEROLDO aliisque à quinto seculo in medium usque seculum collectarum collatio cum Codicibus Repkovi & Grimmensteini, Imperii Receptibus, Legibus Provincialibus & Municipalibus recentioribus, quae mira, in plurimis argumentis, communi harmonia egregie conveniunt invicem & concordant, juriumque communium complexum facile constituunt. Lege D. GRASSII Collationes juris R. cum receptibus Imperii, & crebro volve omnes, qui cum STRYCKIO, HOPPIO, PHILIPPI, BERGERO, HERTELIO & ANONYMO des teutschen Justiniani, meditati sunt usum practicum J. romani in foris hodiernis, ut & omnes, quibus post CONRINGIUM debemus Historiam juris Germanici. Vide Pos. IV. pag. 28. & adde Christ. Godofr. HOFFMANNI dissert. ad Bayerum de Juris Germanici Principiis, existentia, Facilitate & Tractandi ratione. §. 25. p. 17.

Quid præsens institutum sit explicans.

Et perenni vinculo ita coherent, ut inde avelli nequeant, donec Respublica salva est; vel sunt particulares (p), qui certa Germania regioni proprii sunt Et innixi Ordinationibus Provinciarum Et Legibus Territorium; vel demum singulares (q) sunt Et locales, quorum fontes profuunt in statutis, in Ordinationibus civitatum, in Legibus Et moribus municipalibus, quorum in successione Et poenis præcipue ingens est differentia. Ad exhibendum horum, qui sub Juris Germanici communis, particularis & singularis elogio veniunt, morum Germania specimen, eorumque cum Jure R. instituendam collationem, in præsentem accinximus calamus Et mentem, ad hoc conamen ideo præcipue adnotam Et compulsam, quia hujusmodi Juris R. Et forensis, eorumque rationum dissonantiis Et collationibus, Jurisprudentie argumenta ab otiosis multis capitibus, à confusione, incertitudine (r) Et discrepantiis opinionum in Scholis Et judiciis (s) non solum liberantur atque certa evadunt; verum Et solida sunt, curata, genuina, rationabilia, forensia Et pragmatica, suisque numeris absoluta Et consummata (t). Hac ipsa Jurisprudentia, qua in Republica Et officiis Germanorum trutinam sustinent rationis Et usus, commoda Et emolumenta, superioribus ævis diutius, (u) Et

- (p) FONTES horum indicat & recenset WERLHOFIUS in *Spec. II. de Jure Germ. particulari*. Redacti sunt nostra ætate in nonnullis Regionibus mores Provinciales in Scripturam systematicam, ut itaque, licet Cives germaniæ nondum Institutionibus juris Germ. communis gaudeant; Institutionibus tamen juris Germanici particularis, Cives regionum alicubi instructi sint. Pertinent huc Institutiones juris Boici SCHMIDII & KHRAISSERI, Silesiaci, Svecici, aliarumque regionum. Excellens est institutum, in quo Saxones nostra ætate gloriantur, dum prodiit *Codex Juris Saxonici Augusteus*.
- (q) De horum FONTIBUS legendus est GISEBERTUS in *Periculis statutorum Et Justiniano Harmonico*. Adde in *Positione IV. not. z.*
- (r) Vide THOMASIIUM in *Programmate*, Nævis Juris Antejustiniani addito, de exiguo usu juris Justiniani in foris germaniæ. Otiosa primorum Titulorum Pandectarum capita summam excussit præeunte STRYCKIO; quibus addi possunt otiosæ doctrinæ ex Institutionum Titulis collectæ in *Diss. de Jure R. indole p. 133. p. 158 - 167.*
- (s) Quæ innuo, copiose intelliget, qui volverit *Dissensus in Praxi*, quorum post *Cavallum*, *Barbosam* & plures, *Decem Centurias* novissime edidit Dn. TOB. BARTHIUS in duobus Tomis, qui facile evincunt, quam stupendæ sit Ictorum & integrorum Collegiorum in jure dicendo dissensio & contradictio, utraque ex parte suis Autoribus stipata. Adde GRIBNERUM de *jure incerto ex dubia Legum autorit. oriundo*.
- (t) Per se patet, frustra expectari apud Germanos ex Jure romano Jurisprudentiam perfectam. Nihil de argumentis Juris romani illis, quæ in Ger-

(u) & nostra imprimis aetate ubique fere excitavit Literatos (x), ut hisce curis Jurisprudentia Romano Germanica non simulata cognitioni viam studiose paraverint, & hoc saltem ipso ad finem ruente anno, satis copioso numero nostram industriam variis ejusdem indolis Speciminibus Academicis praeuierint Doctores in Germania Academicis, cum vicinis, tum remotioribus celebratissimi (z), quorum exempla (*) sequimur hic & imitatur allata consultissima ex ratione. DEUS conatum fecundet!

maniam usu omni destituuntur, hic repeto, id saltem innuo, quod Mores peculiariae Germaniae permulta Capita Jurisprudentiae addant, de quibus ne tanti quidem Legitur in universo corpore juris romani, Praecipua hujus rei argumenta recensent ENGELBRECHTIUS *Comment. de studio Juris Germ. utilitate*: KESTNERUS *diss. de germanorum juribus circa personas & res in jure romano plane non tractatis* & GEO. BAYERUS in *dissertatione de utilitate lectionum academicarum in Juris germanici capita in jure romano ejusque explicatione praetermitti solita*. Adde *Pos. 4. p. 17. not. m.* Promisit & Illust. GRIBNERUS *opusculum de insufficientia J. romani in foris germaniae*.

(u) Pertinent huc qui ediderunt *Observationes & Lectiones Theoretico Practicas* superiori aeo. Inscriptionem quidem sapius temere mentiuntur & loculos romani juris tantum excutiunt; interim vero solus BOEKELMANNUS in *Differentiis Theoriae & Praeaeos* illos masculcule contudit, qui ex insolenti ignorantia juris germanici studium alicujus accularunt novitatis. Damnat illos ad Alpes romanorum, ut ibi pererent jus Romulidarum, poenamque luant aeterno a foris germaniae exilio.

(x) De horum nominibus in ipsis Positionibus, & sigillatim in *Pos. 4. p. 28. 29.*

(z) Apud Kilonienses hoc anno *Dissertationem Juris Germanici* ventilavit Joh. Christ. FLAHT Praeside D. Frid. Gottl. STRUVIO *de Lucro dotis ejusque privilegio in Concursu Creditorum*. In Julia Academia prodiit Celeberrimi KRESSII *Specimen jurisprudentiae forensis cum Prolegomenis de jure germanico & Cel. AUG. LEYSERI elegans diss. de Tutela, quam Jus R. ignorat, patetia*. Apud Lipsienses D. HOMMELIUS *defendit Specimen Jurisprudentiae civilis germanicae ex jure germanico R. & Canonico compilata*. In Erfurtensium athenis D. CONRADUS *disputavit de Indole satisfactionum Judicialium secundum jus romanum & germanicum*. Wittebergenfium Academiae ejusque celebratissimo Doctore SPENERO debemus cogitationes in *Jus R. & Germanicum de usufructu maritali in bonis uxoris*. Apud Halenses denique viri docti & consultissimi D. SCHNADERBACHIUS *de Pesendis ex Concursu usuris secundum jus romanum & germanicum* & D. KNORRIUS *de jure Conjugis nuptias iterantis in bonis propriis & a priori conjugis quaesitis ex Jure G. & R. differuerunt*.

(*) Promiserat & ante annum in publico Catalogo Dn. WARNEMÜNDE *Specimen differentiarum juris romani & Mecklenburgici*; sed quantum scio, promissis nondum stetit, nec laudatissimum hucusque explevit institutum, liberandum omnino ab objectionibus dilatoriis.

POSITIONES

POSITIONES JURIS ROMANI DIS-
SONANTIS à JURE GERMANICO COMMUNI
& MECKLENBURGICO.

POS. I.

De Consensu matris Connubiali &
Matris Potestate.

§. I.
JURE ROMANO PRIVATO liberi ad ineunda
conjugia legitima parati, Patris consensu omnino
opus habuerunt, (a) neutiquam matris (b) cui
nulla exhibita fuit reverentia à filio inprimis,
(c) matrimonii Candidato.

Juris Ro-
mani Dispos-
itio.

§. II. Ratio hujus Juris admodum congrua est sta-
tui Romanorum. Mater enim nullam in liberos habuit
potestatem, (d) nulla onera educationis tulit, nullus in-
ter matrem & liberos fuit nexus, nulla olim familia, (e)
hæreditas nulla & successio (f). Egit uxor in mariti sui
dominio ad famulatum usque & mancipium, & intuitu
liberorum instar extraneæ fuit, iterumque non sine ra-
A tione.

Ejusdem]
ratio

- (a) Pr. J. de Nuptiis. GOTHOFREDUS ad L. 210. de R. J. Fr. DUARENUS
Tr. de sol. matrim. Proem. n. 7.
(b) L. 2. ff. 25. de R. N. DN. à LUDEWIG, diff. de Consensu Connubiali c. 1.
HAHNIIUS ad Wesenb. de R. N. n. 3.
(c) Vide L. 62. ff. de R. N. AUGUSTINUM. Ep. 233.
(d) §. 10. J. de Adoptionibus. §. 3. J. de PP.
(e) GELLIUS libr. 18. c. 6.
(f) Lege Interpretes S^Cri Tertulliani & Orpbitiani, ex quibus liberi matris
heredes facti sunt apud romanos. Videatur BROWERUS de Jure con-
nubiorum L. 1. c. 8. BEUSTIUS, CYRRÆUS in libris de eodem argu-
mento. Adde præcipue Legis Voconia interpretes IAC. PERIZONIUM
de femin. hæreditatibus c. 2. AUGUSTINUM Patrem J. R. callentissimum
L. 3. de civ. Dei c. 21.

tione. Vitam enim matri quidem, sed educationem liberi Patri soli debuerant, cujus etiam onerosum officium fuit alendi & dotandi liberos, quin & tuendi & sustentandi familiam novellorum conjugum.

Et Applicatio ad fora Germanicæ.

§. III. JURE GERMANICO COMMUNI liberi ab utroque Parente exigunt consensum (g), matrisque voluntatem perenni, quæ juri naturali conveniens est, (h) observantia suspiciunt, sive vivat Pater aut avus sive mortuus sit uterque, sive dissentiat sive concordet Pater, cujus voluntas neutiquam maternam expungit, matrisque auctoritatem exulare jubet.

Ratio Juris Germanici sommanis.

§. IV. Ratio hujus moris indoli Reipublicæ conata est & harmonica. Non enim maritus matrimonii onera solus fert, uxor focia est laboris, bonorum onerumque operarum & curarum particeps, (i) ideoque Matri à liberis obsequium & matris potestas (k) in liberos,

- (g) Testatissimum hoc est perenni usu, CARPZOVIVS L. II. *Jurisprud. Confistor. lib. 3. def. 39. n. 21. def. 44.* THEOD. PAULI *diff. de consensu Parentum ad nuptias liberorum qu. 3.* DN. SCHOEPPFERUS *diff. de necessitate cons. Pat. in N. Liberorum cap. 2.* Loca Legum Germanicarum veterum à quinto seculo usque ad æva postcarolingica legi possunt apud BALUZIVM, PITHOELVM, LINDENBROGIUM, HEROLDVM in *codicibus Legum Germanicarum.*
- (h) WILH. à MÜHLEN *ad Grov. de F. B. & P. lib. 2. cap. 5. §. 10.* PUFENDORFF, *lib. 6. F. N. cap. 2.* GRAVINA *de Jure Nat. p. 246. §. 10.* Consensum juris divini docent BRÜCKNERUS *in decis. matrim. P. 1. cap. 2. n. 21.* GERHARD *Loc. Theol. T. 7. de conjug. §. 59.* Juris Canonici vero decreta recensent SANCHEZIUS *de matrimonii sacramento libr. 4. disp. 22. n. 3.* FR. de ROY *Inst. Jur. Can. lib. 2. tit. 9. §. 4.*
- (i) Vetusti moris veteres testes sunt STRABO *lib. 3. p. 165.* TACITUS *de moribus Germ. cap. 17.* & recentiores interpretes ABRAH. à WESEL *de Connubial. bonor. societate pag. 30. sq.* FELTMANNUS *ad L. 1. ff. VIII. §. 9. p. 201.* SAM. STRYKIUS *de jure mariti in bonis uxoris c. 1. & D. KNORRIUS diff. F. R. & G. de alimentis à matre liberis præstandis p. 27.*
- (k) Docent hoc fuisse ex usu forensi THOMASIVS *in Usu pratico F. lib. 1. tit. 9. & 12.*

beros, commoda pariter familiæ, & singulis invicem jura successoria deferuntur (l).

§. V. JURE GERMANICO PARTICULARI sive *Consensus*
J. G. parti-
cularis
 Provinciali, & MECKLENBURGICO (m) quidem, idem *Mecklenburgi-*
 clare est definitum (n) ne fiant sponsalia sine utriusque *gici*
 Paren-

A 2

Paren-

§ 12. DEMERATH P. 3. *diff. J. R. & Franc. n. 4. p. 110.* Adde, quod matri in nostra Republica eadem jura in re familiari sint quam Patri, itidem quod matri ipso jure deferatur tutela, quod Patre mortuo, mater liberis prospiciat & privative imperet, nec non quod duplicis generis habeamus orphanos Vaterlose Waisen, Mutterlose Waisen, quod denique in diversitate sacrorum filix matris religionem, filii Patris credenda soleant amplecti. THEOD. PAULI in *diff. de matrim. personarum diversæ religionis p. 7.* J. R. omnia hæc sunt inaudita, cum uxor non fuerit focia potestatis & laboris.

- (l) BENCKENDORFF *de jure Mulierum T. I. p. 167.* PINELIUS *Tr. de bonis maternis & EICHELIUS de jure Parentum & liberorum, præcipue Celeb. DN KRESSIUS Diff. jur. R. & G. de æquitate success. conjugum cap. 5. p. 20. & Consultiss. DN. D. VOGTIUS diff. J. G. de communiõne bonorum ejusque effectu juxta Statuta Lubecensia p. 6. sq.*
- (m) Alia Jura Provincialia evolvere nunc non vacat. Faciunt huc *Edictum Elektorale Brandenburgicum von Verloben und Ehe-Sachen a. 1694. d. 15. Dec. §. 7. Edictum Ducis Brunsvicensis in Ducatu Guelpherbyitano de a. 1693. d. 4. Jan. Edicta Belgii Provincialiarum habentur apud CHRISTIANÆUM ad Stat. Mecklin. Tit. 19. art. 30. & Septentrionalium apud STIERNHOECKIUM de jure Suecorum L. 2. c. 1.*
- (n) ORDINATIO Consistorialis MECKLENBURGICA *de an. 1572. tit. von Ehe-Gelübden ohne Verwilligung der Eltern: ORDINATIO Politica MECKLENBURGICA non castrata de an. 1572. tit. von heimlichen Verlobnissen §. 1. De praxi Consistorii Patrii testantur COTHMANNUS lib. I. Resp. 1. n. 305. & lib. II. R. 34. n. 156. sq. R. 86. n. 79. CARPZOVIUS lib. 2. J. C. def. 36. 38. sq. Quibus recens sententia accedit, quam in Dycasterio Suerinensi latam esse scimus his verbis: In Sachen B. Klägers wider J. J. J. Beslagten und dessen Mutter S. C. J. Intervenientin &c. daß die Sponsalia in Ermangelung Mütterlicher Einwilligung vor null und nichtig zu achten. Juraverat subinde mater, se de sponsalibus necquicquam rescivisse, nec tacendo iisdem impertivisse aliquid autoritatis; plane uti præjudicia habent apud DEDEKENNUM *Consil. Vol. 3. L. 2. S. 8. n. 9.* Confer COTHMANNUM *Vol. I. R. 1. n. 666. & MEVIUM P. I. Dec. 40.* recte docentes, quod in Megapoli sponsalia pro clandestinis, quæ ipso jure nulla sunt, reputentur, quæ destituta sunt matris consensu expresso vel tacito*

Singularis
Statutarii
Lubecensis.

Parentis scientia ac voluntate (o). Idem scriptum est
definite JURE GERMANICO SINGULARI seu Statu-
tario,

(o) Ipso jure corruunt sponsalia hoc casu. ADRIANUS PALLIÆUS & HER-
VETUS *Libris de Nuptiis sine Parentum Consensu non contrahendis* p. 40. 71.
Sed quid, si copula carnali quin & hierologia fuerint munita? Quæstio
est desperata, certe problematica, forte distinctius solvenda. JURE RO-
MANO conjugium in scio Parente contractum ipso jure nullum est, quin
etsi postea rati habitio accesserit, consensus Patris subsequens non retrotra-
hitur ad inchoationem conjugii, nec, uti moribus germanorum, vi-
tium nullitatis præteritum tollit, sed firmat, ut liberi habeantur ex con-
tubernio & fornicatione procreati & sint illegitimi. Vide BRUCKNE-
RUM *Dec. Matr. c. 2. n. 98. p. 149.* GIESEBERTUM *L. 1. P. S. c. 38. n. 42.*
STRYCKIUM *diff. de matrimonii nullitate § 15.* RATIO Juris R. repe-
ritur in onere Patris alendi filium cum nova alumna uxore, præcipue
vero in rigore & perpetuitate Patriæ potestatis, quæ perpetim cum Jure
acquisitionis liberorum etiam post nuptias conjuncta fuit, ut ideo omnino
è re Patris fuerit, ne liberi nisi jussi contraherent & nuptias & rei fami-
liaris & acquisitionis impedita. L. II. ff. de Statu hom. L. 65. §. 1. ff.
de R. N. VINNIUS ad J. L. I. Tit. 10. p. 46. HARPRECHT ad J. d. t.
n. 63. GAILLIUS L. 1. Obs. 112. HOTTOMANNUS *Quæst. illust. qu. 9.*
JURE CANONICO negotium connubiale subsistit utroque casu & co-
pulæ, & Benedictonis; sed Ratio est Tridentini Concilii autoritas, præ-
tensus favor matrimonialis & fictio Sacramenti, per hierologiam, quin
& per copulam carnalem, si Diis placet, contracti, ut facile igitur ipsius
vis sit, jure invalida, facto convalidare, omnemque malitiam & libero-
rum proter viam sanctissime tegere & abluere. C. 30. X. de sponsal. LEO
Papa in *Can. 17. Caus. 27. qu. 2.* BELIST de sponsal. c. 14. CYPRÆUS de
sponsal. c. 10. FR. FLORENS T. II. *Oper. ad Decretorum causas 27. 28. sqq.*
Utriusque juris ratio, & romana patria potestas perpetua, liberorumque ac-
quisitio, & matrimonii sacramentum in nostra juris & religionis catechesi,
quod clarum est, exulat, dic itaque quæso, quid sit definiendum?
JURE GERMANICO FORENSI & ECCLESIASTICO PROTE-
STANTIUM validum esse hoc casu matrimonium merito propugno,
procul tamen esse jussis papizantibus rationibus. Puto, graviores longe
causas habere Patres Germanorum, ut ira illorum deservescat à rigore La-
tini, sintque indulgentiores, quam Patres romani. Principio enim Pater
apud Germanos novellam filii familiam non alit, deinde filius ipsi nihil
acquirat, nihilque igitur Patris utilitati detrahit, nec commodo cetero-
quin apud romanos ex acquisitione liberorum oriundo, objicit quic-
quam impedimenti, quin potius sumtus & familiam Patris, quam one-
raverat,

tario, Lubecensi (p) Würtembergensi (q) aliisque legibus municipalibus, quas volvere nunc non interest (r).

A 5 POS. II.

raverat, nuptiis contractis minuit & levat, patriamque simul potestatem finit. Quid? quod etiam non desint aliæ viæ illam finiendi, nunc propter artem, nunc propter ætatem, nunc propter separatam Oeconomiam, ut itaque Patris parum intersit, num filii per nuptias sine ipsius consensu contractis, num vero per ceteros recitatos emancipandi modos, quos impedire nequit, patrios lares derelinquant. Vide *RECESSUS IMPERII Augustanos de an. 1548. Erklärung wegen der Religion art. 21. §. 9.* Unicum reponis, hoc quidem, quod porta aperiatur liberis licentiosis ad contemnendos prorsus Parentes. At vero non aperitur, adsunt enim media, quæ obicem potius ponunt huic facinori, procisque & immorigeris liberis justissimam poenam statuunt. Nunc enim ex Civitate migrant, nunc carcere puniuntur, nunc sacris interdicuntur, nunc consortio familiarum, nunc officiis Parentum & dote destituuntur, quin à parentibus exheredantur & à familia excluduntur, uti præjudiciis stabiliunt & firmant *CARPOVILIS L. 2. Jurispr. Conf. def. 61. MULLER ad STRUVIUM Exerc. 29. ff. th. 19. in f. th. 23. STRYCK. de dissens. sponsal. Sect. 4. §. 33. HERTELIUS in Praxi forensi Instit. Tit. X. p. 124. DN. CONR. PHIL. HOFFMANNUS diss. inaug. de jure parentum in liberos ingratos propter neglectum in contrahendis N. consensum p. 20. sq. Consentiant Theologi LIPSIENSES apud DEDEKENNUM T. 3. Append. von leichtfertiger Copulation num. 4. sq. nec minus curate judicant Theologi ROSTOCHIENSES an. 1622. quod copulæ carnali & benedictioni his casibus nulla inesse possit vis & potestas, cum illa ad usum conjugii, non ad ejusdem causam pertineat, hæc vero externum medium sit, quod neutiquam ingrediatur essentiam matrimonii. Ad solas igitur rationes juridicas Reipublicæ accommodatas hoc casu respiciendum est, non ad argumenta Papalia. Classes Doctorum dissentientium, eorumque nunc affirmantium, nunc negantium, nunc inter majorenes & minorenes, inter promissionem nuptialem sanguine madentem & rutilantem, juratam & simplicem, ut & inter recalci-trantes & poenitentes conjuges, inter parentes in elocando & dotando & consentiendo difficiles & pronos, anxie distinguendum rationes conferri possunt invicem apud GIESEBERTUM in periculis statutorum II. art. 30. BRÜCKNERUM in decis. matrim. de clandestin. matrim. c. 2. §. 81 - 83. 93 - 95. & THOMASTUM diss. Lipsiensi de validitate conjugii invitis Parentibus in tit. §. 15.*

(p) MEVILIS ad jus Lub. lib. 1. tit. 4. art. 2. n. 12.

(q) Jus Wurtemb. Ecclesiasticum tit. von Ehe-Sachen.

(r) Lege GIESEBERTUM in periculis statutor. HEIGIUM P. I. qu. 22 n. 56. COLERUM P. I. decis. 5. BRVNNEMANNVM lib. 2. Jur. Ecclesiast. cap. 16. §. 5. & JOH. BECHSTADIVM in collatione jurium connubialium vniuersorum & communium quam municipalium quorundam.

POS. II.

De Matrimonio coacto, emancipatione
& dote Filiarum.

§. I.

Jus rom.

JURE ROMANO matrimonii candidatis sola obsequii gloria relicta fuit, & potuit pater filio (r) sponsam Filiam, filia vero sponsum Cajum imperare & denegare suo arbitratu (s).

Jus ratio.

§. II. Ratio admodum est concinna. Latii enim Jura Patrem non saltim *immensa* & *perenni* in liberos potestate (t) nec non jure *acquirendi* ex operis filiorum etiam post initum conjugium (u) instruxerant, verum etiam eundem obligaverant, ut novam *filii* mariti familiam aleret (v), *filiam* vero nubendo ex ipsius familia plane

- (r) CELSUS lib. 22. ff. de R. N. LIVIUS lib. 38. cap. 51. GELLIUS lib. 2. c. 7 & alii perhibentes, potuisse etiam patrem nuptos iterum separare & rumpere conjugium invitis conjugibus. Quid jura justiniana in hoc rigore correxerint, fuse explicuit FABROTTVS Exerc. 10. p. 125.
- (s) GELLIUS lib. 4. cap. 4. VARRO lib. 5. de LL. n. 7. Ill. de JENA de Scto Maced. aphorismo 10. in f. BACHOVIVS & VULTEJUS ad J. lib. 1. tit. 9. & plures, qui fuse agunt de sponsa promissa, pacta.
- (t) Trucidare, vendere, exponere, necare suos liberos licuit romanis, quidni etiam cogere ad sponsalia & nuptias. Suppar fuit patria potestas apud romanos potestati Dominicæ, quæ ad necem usque protulit suos fines. Erudite hoc edisserunt DION. HALICARNASSEUS in antiqu. rom. lib. 7. cap. 27. 28. GOTHOFREDUS in fontibus juris civilis tab. 4. p. 108. VOETIUS ad J. lib. 1. tit. 9. n. 2. p. 153. PH. PASCHALIUS de Viribus Patriæ P. f. 116.
- (u) DION. HALICARNASSEUS Ant. rom. lib. 8. SENECA de beneficiis lib. 7. cap. 4. Evolve præcipue leges connubiales veterum romanorum, quas explicant BARN. BRISSONIVS, ANTON. & FR. HOTTOMANNVS in Libris de R. N. & Jure connubiorum, qui Amstelodami conjunctim editi, & inserti sunt Tomo VIII. Thesauri antiquitatum romanarum doctissimi GRÆVII.

plane exeuntem (w) congrua dote dimitteret, quia dos fuit loco portionis hæreditariæ, (x) exclusa filia ab omni successione, lege Voconia.

§. III. JURE GERMANIÆ sponsalia contrahuntur à consponsis libero animo, non perturbato vi, metu & imperio. (y) Formulæ dotales & connubiales non parentum sed consponsorum nomine concipiuntur, (z) & eousque imperium patris non profertur, ut connubia liberis possit imperare (a).

J. G. com-
mune.

§. IV. Ratio

- (v) Occupavit hoc argumentum ex instituto Ill. DN. BENEDICTI HENRICUS doctOR Dissertatione de coacto matrimonio.
- (w) Rationes Politicas, Gentis Paternæ splendorem & propaginem respicientes elegantissime excussit PERIZONIVS ad L. Voconiam p. 108. sq. & post illum Ill. DN. GVNDLING doctISSIMA dissertatione de ENTione uxoris dote & morgengaba ex Jure Germanico. cap. 1. & 2. Lege quæ hic de effectu ritus nubendi per confarreationem & coemtionem, nec non de formula: *convenire in manus mariti* docta minerva disserunt Truumviri in Jurisprudencia romana, SCHVLTINGIVS in *Jurisprudencia Ante-Justiniana* n. 590. NOODTIVS lib. 2. *prob. jur. cap. 9.* & HEINECCIUS in *Synt. antiqu. rom. libro 1. p. 135. §. 6.*
- (x) Nescii Juris romani antiquitatum interpretes, SICHARDVS, PAGENSTECHERVS, ZOESIVS, BEVSTIVS & plures otiosas de filia locupletis hic movent lites, quas docte pariter ac curate ex Jur. rom. & G. discussit. DN. Carol. Gottl. KNORRIVS *diss. juris rom. & Germ. de dote filia locupletis c. 1. §. 6. sq.*
- (y) Dicunt ipsi Germani connubialia instituta à libertate, die Freyerey, sponsum den Freyer. Et certe quæm consultissime. *Jure romano* enim coactum matrimonium filio facile videri poterat non solum propterea tolerabile, quod pater uxori & liberis prospiceret alimentis, sed & ideo, quia apud *romanos* matrimonia erant dimissibilia & multiplicis generis causis divortiorum exposita, adeo ut patre demortuo filius uxorem imperatam bona pace iterum possit dimittere privato ausu. Secus omnia se habent *apud Germanos*, qui colunt matrimonia indimissibilia, GUIELM. RAUCHIVS lib. 2. *Var. lect. cap. 4.*
- (z) Zu wissen, daß zwischen Mevio Sponso an cinem, Mevia, Sponfa an andern Theil auf Raht und reiffe Überlegung beyderselts Eltern nachfolgendes Ehe-Weck verabredet und geschlossen. Apud *romanos* ex adverso solennis fuit hæc formula, teste LIVIO: *Scipio Africanus Pater, filiam despondit Grachi filio, & Grachus iterum Scipionis filia spondit suum filium.*

Ejus Ratio.

§. IV. Ratio morum Germanorum ingenua est & adæquata. Patria enim potestas apud Germanos im-
 mensa (b) non est atque perpetua, ut extendi queat ad
 connubia liberorum, quæ Parentibus nec molesta sunt
 nec lucrative. Filii enim ipso matrimonio à Patria po-
 testate emancipantur (c), Patri nec quicquam acquirunt,
 nec ipsi novam familiam obtrudunt, sed rei familiari
 ipsi prospiciunt suamet industria. Filia sponsæ vero à
 Patre dotandæ non sunt nisi volente. Satis enim est
 filias elocatas, Patris potestati per nuptias æque ac filii
 valedicentes (d), non amisisse jura successionis familia-
 ria, (e) sed mortuo Patre cum cohæredibus tam suis (f)
 quam

- (a) Sententias adversus coacta matrimonia latis in judicis exhibet CAR-
 ZOVIUS lib. 1. jurisprud. const. tit. 2. def. 30. & BOEHMERVS diff. de
 matrim. coact. Quibus accedit præjudicium, quod refert PETELIAS
 TRAUTMANN in Actis curiosis in Puncto nullitatis Matrimonii Tullii &
 Tullia, welches, ob sie gleich 12. Jahr im Ehe-Stand gelebet, dennoch ab de-
 fectum liberi consensus pro nullo declarirt worden.
- (b) Non sæviunt nostri Patres in liberorum corpora, non vendunt, non ex-
 ponunt, nec ceteris patriæ potestatis romanæ effectibus liberos dive-
 xant. GVDELINVS jure novissimo lib. 1. cap. 13. pag. 29. SCHVLZIVS
 in synopsi institutionum lib. 1. tit. 9. lit. b. JO. CAR. NÆVIUS Libro de
 jure Patrum p. 16. sq.
- (c) Fit etiam hæc emancipatio filiorum separata oeconomia, quamprimum
 filii capaces fuerint discedere à foco Patris. Universalis hæc est Ger-
 manicæ observantia, docentibus STRYKIO in U. M. SCHILTERO in
 Exerc. ad ff. MEVIO lib. 1. ad jus Lub. tit. 3. n. 25. quibus addendi sunt
 DN. JO. CAR. NÆVIUS de veteri & nova liberorum emancipatione §. 7.
 DN. GOTHOF. REINOLD KOESELISIVS diff. juris Germanici de ta-
 cita & p. articulari emancipatione jure domestico fundata §. 21.
- (d) De jure romano vide GVNDLINGIVM ad ff. tit. de adoptionibus & eman-
 cipat. p. 90. §. 16. NOODTIVM de usufructu l. 1. cap. 8. §. 557. Jus
 Germanicum explicant III. DN. BERGERVS in oecon. jur. lib. 1. tit. 3. §. 10.
 nota 3. BOEHMERVS diff. de statu liberorum sui juris factorum per sepe-
 rationem vel nuptias c. 2. §. 9. sq. THOMASIVS in usu pract. l. tit. de
 patr. potestate & HIER. ANDRÆÆ discuss. qu. an filia familias à nexu PP.
 liberetur per nuptias p. 16.
- (e) Lege STRYKIVM erudite diff. de jurihus singularibus Connubiorum in Ger-
 mania

quam emancipatis (g) concurrere ad Patris hæreditatem & vel capeffere legitimam portionem (h) vel si dos accepta fuerit, dotem conferre (i).

§. V. Concinit JUS MECKLENBURGICUM speciatiim in eundem sensum aduersus matrimonia coacta conceptum in Ordinatione iudicii ecclesiastici, a Ducibus JO. ALBERTO & ULRICO promulgata Tit. von Ehe-Gesibden ohne Einwilligung der Eltern, §. Diweill aber. Quæ de dote diximus ex Germaniæ institutis §. 4. lit. ult.

Jus Mecklenburg.

B descri-

mania p. 20. sq. juncta Ejusdem diff. de dote prom. non præst. §. 21. Illust. Dn. THOMASIVM de quasi-Emancipatione germanorum.

- (f) JURE ROMANO & LONGOBARDICO sui heredes vocantur, qui sunt in patria potestate, in capillis seu casa Patris, in Comis, in sacris paternis. Distincti hi fuerunt ab emancipatis, hoc est à filiabus elocatis seu nuptis, quibus dos fuit ipsa hæreditas, & filiis vario venditionis ritu nunc veteri, nunc Anastasiano, nunc Justiniano, à patria potestate liberatis. BRISSONIVS de formul. libr. 5. T. 375. ROSINVS antiquit. rowan. lib. 9. c. 10. IN GERMANIÆ FORIS omnis generis emancipationem romanorum nullam exserere utilitatem, discat qui rudis & moribus nondum tinctus est ex THOMASIO ad F. tit. 17. lib. 1. p. 67. Ejusque diff. de quasi emancipatione germanorum.
- (g) MORIBUS NOSTRIS emancipata filia, quæ dicuntur existere sub mitra, unter die Haube, non secus ac filii per separatam oeconomiam vel nuptias emancipati, in universa Germania eodem jure familiae gaudent quam sui heredes, seu nondum emancipati. BERLICHIVS Part. 2. concl. 11. c. 42. CARPZOV. Const. 10. def. 2. ROMANO JURE emancipati vocantur extranei heredes, qui nequitiam habent jura suorum. Dantur præterea ROMANO JURE servi heredes, qui necessarii nominati & constituti sunt à Dominis male moratae vitæ. Apud GERMANOS his æque nullus est locus, ideo, quia nostris moribus heres beneficio inventarii instructus & non obligatus est ultra vires hæreditatis, uti Jure romanorum.
- (h) Legantur hic MEVIUS ad jus Lub. P. 2. tit. 2. art. 34. num. 6. COTHMANNVS Conf. 9. num. 103. vol. 2.
- (i) Clare hoc jus commune indicat SPECVLATOR SAXO art. 13. L. 1. cujus ceteroquin soepius est, fursurem & farinam, jura domestica & peregrina, nœnias, leges, otiosa & pragmatica cogere in unum chaos. Ad unum omnes hic consentiunt interpretes Juris Civilis tit. ff. de collatione, quibus

descriptis, hæc speciatim vide in *Ordinatione Politica Tit. von Erbschafften, und wie einer vor den andern zum Erbe zu zulassen*; in *Reversalibus* de a. 1621. §. 18. in *Ordinatione Dicasterii Provincialis P. II. Tit. 25. additis, qui ex Patriæ moribus & praxi singula confirmant, JURIS MECKLENBURGICI interpretibus (k).* POS. III.

bus tamen plures addi poterunt rationes de iure Patris non dotandi filiam moribus Germanorum. Potiores sunt hæc. JURE ROMANO dos & propterea fuit necessaria, quia causa dotis non fuit adfectio conjugalis, sed onus matrimonii, quod frustra ferre noluerat nec potuit *Socer. COSTANVS de spons. matrim. & dote p. 51. PET. BARBOSA de S. M. & dote f. 31.* GERMANICO JURE liberi emancipantur matrimonio non solum, sed dotem accipit ipse maritus, cui in ferendis matrimonii oneribus uxores sunt sociæ laborum & adjutrices in culinis, tabernis & negotiationibus. Deinde ROMANO JURE etiam ex parte uxoris dos fuit favorabilis & necessaria, ne post mortem mariti, cum fuerit exhæres, aut post totuplicia divortia apud romanos solita, viveret in paupertate. Ipsa hæc vera ratio est, quod *Jure romano* maritus obligatus fuerit ad constituendam uxori donationem propter nuptias in dotis securitatem. JURE GERMANICO vero Conjugia ad extrema vitæ fata sunt indimissibilia, mortuo vero marito omnis generis vidua, nobilis & plebeja, satis beate vivit, & nunc vel dotalitium vel vidualitium accipit, nunc propter nuptias donationem lucratur, nunc dotem repetit mit einer Verbesserung, cum lucri alicujus accessione, uti in *Pomerania & Megapoli*, vel quod magis est & commune, prospicitur viduæ intuitu illatæ dotis jure prælationis, cui præter actiones de petenda dote, firmisimum ex universali Germaniæ consuetudine, accedit præsidium ex *Jure retentionis* in bonis mariti, donec ipsi satisfactum fuerit. PET. MULLER *de bonis constante matrim. quæsitis c. 3. 4.* Gothofr. Nic. ITTIGIUS *de Vidua usque dum ipsi satisfiat ex mariti bonis sustentanda c. 2.* Felices & ditescerentes dixerim uxores nostras Germanas, quarum mariti, quamprimum fieri poterit, transeunt ad coelites, nam & in eo casu, si dote caruerit uxor, heres est mariti & vario jure successionis ipsi prospicitur ex statutis, lege, patris & moribus. Explicant hæc jura & mores communes Germanorum STRYKIUS *de successione ab F. diss. 4. c. 3.* GAILIUS *Camerae assessor obs. 20. 25. n. 10.* MYNSINGER *Resp. 38. num. 34. cent. 1.* WURMSERUS *tit. 47. obs. 3. n. 3.* AND. KOHLIUS *de Pactis Dotal. & Successione conjugum p. 60. sq.* SPECULATOR SAXO *lib. 1. art. 3.* MEVIUS *ad Jus Lub. pr. n. 48.* BRUNNEMANNUS *ad L. 28. ff. de solut. matrim.* COLERUS *l. 1. de alimentis cap. 1. de Processu execut. P. 1. c. 2. n. 220. & Jo. Carol. NÆVIUS in libro novissimo de jure conjugum.*

(k) Vide COTHMANNUM *Vol. 1. Conf. 59. n. 9.* TARNOVIUM *de feudis*

POS. III.

De Dissentiente Patre in causa conjugali præter Rationem.

§. I.

JURE ROMANO in liberorum nuptiis, Patris interdictum, jussus, mandatum, velle & nolle stetit pro ratione, adeo, ut acquiescendum fuerit liberis in non jussu & dissensu Patris, non indicata ipsius causa (l).

Jus Romanus.

§. II. Ratio posita non est in præmaturæ ætatis juvenum Romanorum conjugiiis, sed filiorum intuitu in æterno Patriæ potestatis apud Romanos jugo (m), quod nequiquam excussit filius maritus ideo, quia ipse cum gente nova & liberis (n) in patria habitatione perstitit, omnisque generis onera matrimonii (o) imposuit humeris parentis simul atque avi. Intuitu Filiorum vero Pater animum facile obfirmavit in denegando

Ratio.

B 2

consen-

Meckl. P. 1. S. 2. c. 3. §. 30 31. 32. 36. 299. AUCTOREM des Projets des Mecklenburgischen Lehn-Rechts, T. XII. art. 17. Ill. Dn. DAV. JONATH. SCHARFFIUM, *Actum Mecklenburgicum*, in Consultationibus Paris. Consult. 82. Adde Pomerania in hoc argumento Constitutiones bon. Lehn- und Aussteuer-Sachen de a 1694. Tit. 7. 9. Hinter-Pommersche Lehn-Const. Tit. 17. §. 3. earumque interpretes MEVIUM P. 2. D. 224. 228. Dn GERDESIIUM de oneribus feud. §. 15. WINZIGERUM ad Stryckii E. J. F. C. 21. qu. 17. B. LUDOVICI in Concurs-Proceß C. 10. §. 32.

- (l) L. liberorum II. §. ult. ff. de his qui notantur infamia. Prætoris consilium ut remittat Pater de Juris rigore & Ulpiani Philosophia leguntur L. 1. §. fin. ff. de L. E.
- (m) PHIL. PASCHASIUS de viribus patriæ potestatis fol. 115. ABRAH. & KERKRAADT diss. de Jure Patrum. l. 31.
- (n) Inde est, quod nepotes fuerint in potestate avi, hujusque, non Patris, requisiverint consensum connubialem.
- (o) Ill. Dn. JO. PET. à LUDEWIG diss. Jur. R. & C. de dote & donatione propter nuptias dis. 4.

consensu, quia ille obligatus fuit illico ad dotem (p) & tantam quidem, ut vivere inde posset filia tempore viduitatis.

Usus practi-
cus in foris
Germaniæ
universim.

§. III. JURE GERMANICO Patris dissensus cum ratione esse debet conjunctus, non sufficit in foris Germaniæ perhibuisse, nolo quia nolo (q), sed idoneæ dissensus causæ (r) sunt allegandæ, alias filius cum Patre de Jure dimicare incipit, ut ipsius dissensus vel non attendatur, vel suppleatur per confistorium. (s)

Ratio.

§. IV. Ratio non est, quia fera apud Germanos esse consuevit Venus (t), sed quia filii Neogami à Patria potestate liberati, Patris familiam, Hospitium & convictorium non onerant novella uxore & liberis, quibus ipsi prospiciunt, non focer & avus, cujus propterea nostris moribus nulla est in liberos potestas & autoritas (u). Quod filias attinet, Patri nec grave harum esse poterit connu-

- (p) PERIZONIUS ad L. Vocaniam diff. 11. p. 113. LUDEWIG in diff. J. R. & G. in Scto Vellejano exule diff. 8. 9.
- (q) LUTHERUS Tract. von Ehe Sachen 1722. art. 5. p. 388. T. 5.
- (r) Has recensent COTHMANN Resp. 1. Vol. 1. num. 222. sq. num. 242. sq. CARPZOV. lib. 1. J. C. tit. 4.
- (s) Præjudicia habentur apud STRYKIUM ad BRUNNEMANNUM J. E. lib. 2. cap. 16. §. 5. HAHNIUM ad WESENBECIUM de R. N. num. 4. SAM. FRID. WILLENBERGIUM diff. de consensu Parentum supplendo per Magistratum in nuptiis liberorum §. 25. sq. cujus Selecta juris matrimonialis hic simul digna sunt elogio.
- (t) CLIVERVS lib. 1. cap. 20. CÆSAR lib. 6. comment. cap. 27. Facile judicatu est, quid juvenes Germanos moveat, quo minus juvenes romanorum imitentur in contrahendis conjugii mox pubertate finita. Certe natura hic accusanda non est, crediderim Germanos juvenes de facultatibus propitiæ veneris idem sperare posse, quod de suis sperant romani. Separata oeconomia & onus alendi contestalem moribus Germanorum, fera plerumque requirunt conjugia.
- (u) BROWERUS lib. 1. c. 16. n. 18. B. STRYKII diff. de Jure connubiorum in Germania p. 18. sq. Veniam merentur dissentientes Theologi Jurium romanorum ignari apud DEDEKENNUM Tou. 3. L. 3. Sect. 4. n. 42. sq.

connubium, quandoquidem non obligatur ad dotandam omnino filiam, sed filiam jubeat expectare sortem in bonis accipiendis post ipsius mortem (v).

§. V. JURE MECKLENBURGICO Ordinationis consistorialis clare idem adversus parentes dissentientes præter causam, est constitutum (w), & in eo etiam casu definitum ac confirmatum, si filii absque Patris vel matris consensu (x) sponsalia contraxerint, nec eundem requisiverint ab initio.

Usus practi-
cus in foris
Mecklenb.
speciatim.

POS. IV.

De Consensu Dynastarum in Connubiis Servorum.

§. I.

JURE ROMANO servi non contraxerunt conjugium sed consortium contubernale, Domino solo imperante (y), exclusa consponsorum fide & voluntate, sine omni adeo conjugii effectu & jure, ut neque participes

Jus roma-
num.

B 3

extite-

(v) *vid. Pos. 2. lit. g. & i.*

(w) *Tit. 8. von Ehe Gelübden §. Darumb so soll es ic. BRVNNEMANNVS ad l. 2. c. de Nuptiis. COTHMANN Resp. 1. n. 227. CARPZOVIVS lib. 2. J. C. def. 57.*

(x) *Tit. eod. §. Und soll nicht genug seyn, daß der Vater oder Mutter sage: Darumb will ich nicht, ex quo loco explicandi sunt COTHMANNVS Vol. 1. Resp. 1. n. 244. MEVIUS ad J. E. Lib. 1. lit. 4. art. 2. n. 7. Impunis tamen hoc casu merito non est liberorum neglectus, id vero non datur parentibus, ut dissensum perfricte fundent in consensu ab initio non requisito. Veteri ipso awo in LL. Germanorum hoc definite est constitutum & propter neglectos Parentes sponsus incidit in multam XX. solidorum, quæ nominata est Anagrip, Angriff. BALUZIUS L. 2. LL. Longob. r. 28.*

(y) *Magis adhuc est, quod potuerint Dynastæ Romani servos coërcere usque ad necem & summam sævitiam, quam detestatur SENECA de Ira libro 3. cap. 40. lib. de Clementia cap. 18. & abrogatam esse Cæsares voluerunt in statu Monarchico. SPARTIANUS in Hadriano cap. 18.*

extiterint alicujus acquisitionis, neque in liberos potestatis, neque rei fuerint criminis alicujus. (z)

Ratio.

§. II. Ratio est quia servi Romani capite seu statu destituti, quadrupedibus adnumerati (a) & exclusi sunt ab omni (b) jure hominum civili, tum & conjugali & paterno.

Mores Germaniae communes.

§. III. JURE GERMAN. seu MORIBUS nostris servi seu homines proprii utriusque sexus vera contrahunt matrimonia (c), rumpunt conjugii fidem adulterio & eandem tumentur communi jure, quaestu & acquisitionibus, (d) hac

- (z) Libera & impunis fuit servis & servabus carnis vaga libido & commixtio instar animantium, quibus annumerabantur, brutorum. Potuit pater filiam, filius matrem imprægnare, & uni tabernæ includere instar Contubernalis, sine ulla nota incestus. Inter conjunctos nulla fides, nulla thori fuit violatio, nulla in ventrem & liberos potestas, nullum denique inter ipsos contubernales stabile consortium, quod rumpere iterum potuit Dynasta, cujus fuerat imperare & pro arbitrato interdicere contubernia PAULUS leg. 14, §. 2. ff. de R.N. L. 23, 24. Cod. ad L. Jul. de Adult. FRANC. BROEUS in perraris expositionibus Institutionum Justiniani ad Pr. 7. de servili cognatione.
- (a) Franc. BALDUINUS ad L. Aquiliam. lib. 2. §. 2. CLAUDIUS CHIFFLETIUS in commentario ad c. 2. L. Aquiliae.
- (b) V. CL. GERH. NOODT in libro singulari ad L. Aquiliam. p. 40. sq. EVERH. OTTO diff. ad L. si servus 27. §. 28. ff. ad L. aquil. LAUR. PIGNORIUS & JUST. FONTANINUS in libris de servis romanorum & Masnadis apud Longobardos.
- (c) Sequntur homines proprii hominum jura communia, & Christianorum habent instituta, non bestiarum conditionem. Nullus igitur est qui nefciat, rusticos moechissantes seu adulteros statutas subire poenas; Dominum vero, homicidam esse, si homines proprios interfecerit. Adde JACOB. OISELIUM ad CAJI 7. lib. 1. tit. 5. pag. 50. & Leges veterum Germanorum Salicas, Westgothicas, nec non Capitularia, in quibus agitur de conjugii servorum eorumque poenis.
- (d) Propria sibi bona quaerunt, commercium exercent in domesticum commodum, proximo proprio Jure succedunt, contrahunt cum Dominis, & quæ sunt hujus generis alia, de quibus vide MEVIUM ad jus Lub. P. 2. T. I. U. 2. n. 52. sq. THOMASIIUM diff. de Hominibus propriis & liberis Germanorum c. 2. sq. diff. de Usu pratico distinctionis hominum inter liberos & servos c. 1. sq.

hac tamen lege, ut sine Domini, cui parent, consensu, nec sponsalia pangant (e), nec nuptias celebrent, quæ nesciente & invito Dynasta instabiles prorsus (f), nullæ & irritæ sunt, ut servi propterea à Domino ipsum consensum connubialem laudemiali pretio (g) soleant redimere & mercari.

§. IV. Ratio

- (e) Præjudicium refert STRYCKIUS in U. M. ad Tit. de spons. §. 14. Idem, quod nulla sint hoc casu sponsalia, muniunt & tuentur MEVIUS Tr. von H. der B. qu. 2. n. 160. HERTIUS de H. P. Sect. 3. §. 14.
- (f) Definiunt hoc Leges WESTGOTHICÆ L. 3. Tit. 2. L. 5. Tit. 3. L. 10. Capitularia AHYTONIS apud LUCAM DACHERIUM, Virum celeberrimum T. 6. Spicil. n. 14. in capitulo 21. p. 697. De consultissimi dissensus causis, quas citant Dynastæ, ne ineant homines connubia, vide literam q.) Per se vero, iis cessantibus, consistit, quod Germaniæ Dynastis non æque ac Romanis concessum sit, vinculum connubii iterum dissolvere pro lubitu, si illud contractum semel legitime fuerit suffragio & autoritate Dynastæ villaris. CONCILIUM Cabillonense II. a. 814. Tit. 30. C. ult. causa 29. qu. 2.
- (g) Veteri ævo hoc pretium dicitur vel *Maritagium*, quod facile acceperis pro pensione mariti, vel *Marcheta*, quam dixeris censum nuptialem sponsæ, vel *Foris maritagium*, quod tum solum est, si servus non cum conserva, sed cum ancilla domini alieni contraxerit. Subit mentem conjectura, quod *Marcheta* vel *maritagium* idem sit quam census nuptialis Quadrupedum, hominum brutorum, seu pensio connubialis redimendæ equitii, der Neuter Schoss. *Mar* apud veteres equum, *cheta* vero pensionem denotavit, & *agium* coincidit cum voce actionis, oblationis, quæ omnia opinabilem ideo reddunt conjecturam, cum explicare videantur originem & primos natales hujus canonis, vel in certo genere monetarum vel in rebus fungibilibus Dynastis exsolvendi in recognitionem illæse pudicitie sponfarum hominum villarium. Testatissimum enim est apud Historicos mediæ ævi, quod Dynastæ ad fatiandam libidinem sibi prima nocte usum uxorum hominum propriorum asseruerint, earumque virginitatem delibaverint, interfecerint forte & interfectam reliquerint novellis maritis. Venit hic juris & Imperii abusus, cum manifesto obprobrio & injuria conjunctus, sub elogio juris Connagii, quod quid suo etymo diffuente & squalido indigiter, peculiari *oppella de Jure Connagii* exposuit D. KESTNERUS. Sibi ut Coloni igitur prima nocte, prima subsellia apud uxores facta & tecta haberent, pretio illa redimere sibi que private asserere coeperunt mercede seu pensione. Vide:

Eorum
Ratio.

§. IV. Ratio hujus domestici juris è loquinquo non est petenda. Servitus apud Germanos, quicquid hallucinantur Bartolistæ, (h) non est sublata (i) in Glebæ adscriptis, indole tamen sua & ratione longe diversa est a servitute Romanorum (k). Subsunt homines proprii Imperio

Vide *Glossaria* SPELMANNI, FRESNEI, BESOLDI in voce *Marcheta* & *Lehn-Dienst*. Invalescente Juris Canonici auctoritate, quod prætensum Sacramentum Conjugii sub crimine Simonia non venale & mercenarium, sed gratis concedendum esse sancivit, ut & exsplendescente Decorii & purioris Christianismi luce, sublata sine dubio est *Connagii vaga licentia*, & Maritagium, quod Lytrum hucusque fuerat recognitionis Virgineæ, nunc *servitutis & status symbolum* esse coepit. His institutis & moribus vixisse rusticos recentiori ævo & hodieque in plurimis villis suis vivere, testes sunt SCHOTTELLIUS de *juribus vet. germ. cap. 1. §. 35.* & SPECULATOR *Saxo lib. 3. art. 73.* perhibentes, quod hujus generis connubialis redemptio venerit sub nomine *Bauer-Mieth, Mann-Mieth*, speciatim in oris *Brunsvicensium* sub nomine *Bedemunds-Redst.* Valde memorabile est, quod veteri etiam ævo ipsi Vasalli & Nobiles a Dominis feudalibus *consensum connubialem & libertatem libandi pudicitiam sponsarum* non gratis acceperint, sed mercede æque redemerint & honorario, uti docent BOETIUS L. 3. *H. S. pag. 35.* CRAGIUS L. 2. *F. A. Diegeß 21. p. 295. § 99.*

- (h) Vide *Glossatores* & obvios ubique *Interpretes Institutionum* L. 1. *Tit. 13.* quos sequitur BODINUS de *REP. c. 5.* præter rem & rationem.
- (i) Solus HERTIUS doctissimo opusculo de *HOMINIBUS PROPRIIS* ex omni ævi historia & Legibus, hanc veritatem evicit, hominumque priorum servitutem & indolem tanto rerum apparatu in lucem constituit, ut illos facile in plerisque officiis habueris vilioris conditionis, quam mancipia romanorum. Exhaustit idem argumentum DN, à LUDWIG in *eruditissima diss. de Colonis adscriptitiis.*
- (k) Indubitata hæc est assertio in singulis servitutis apud Germanos constituendæ modis, de quibus vide MEVIUM in *Bedencken von Ubsolg der Bauern*, & HERTIUM de *H. P. p. 160 - 69.* Ex instituto hoc argumentum elegantissime tractant *Illust. DN. THOMASIIUS dissert. de hominibus propriis & liberis Germanorum, & Illustr. JUST. HENNING. BÖHMER disp. de jure & statu hominum priorum à servis germania non à romanis derivando & de usu hujus doctrina.* Adde DATTIUM de *pæce publica P. 1. cap. 14.*

Imperio Dynastarum (1) eorumque Patrimoniali juris-
 dictioni (m), quæ, perinde ut omnis in Germania Juris-
 C dictio- Latens præ-
 cipue in
 Ictioe pa-
 trimonialis.

- (1) TACITUS *de M. G. c. XI.* Omne quod hic dicendum foret ex Germaniæ institutis de statu hominum propriorum doctè exhaustit JOACH. POTGISERUS in *L. III. de Conditione & statu servorum apud Germanos tam veteri quam novo.* Idem momentum novissime tractavit Consultissimus D. GOEBELIUS in *docto de rusticis Germanorum commentario.* Olim ZASIUS promiserat ejusdem argumenti de servis germanorum librum, sed non satisfacit promissis, quibus nec stetit GOLDASTUS, qui in *Notis ad BURKARDI Casus c. 2. pag. 131.* spem alicujus libri fecerat de *servitute germanorum antiqua & nova.*
- (m) Fundo inhæret, & cum eo ad successores, cum universales tum singulares, transitoria & alienabilis est hæc jurisdictio, Romanis ideoque incognita prorsus & inaudita, ut in integro juris romani corpore de ipsa nec quicquam sit commemoratum. Quod idem etiam factum est in argumentis de jure opificiarum, cambiali, mercatorio, georgico, maritimo, de jure reuniendi pertinentias, domaniali, fiscali, forestali, aliisque multis Juris Germanici plane peculiaribus causis, quas ob diversam Reipublicæ indolem Romani cives prorsus ignorarunt, uti copiosius dictum est in *diss. de juris R. indole forensi c. 2. p. 132.* Complexa speciatim est Patrimonialis in Rusticos Ictio Facultatem ordinario jure dijudicandi quasque causas, & animadvertendi in facinorosos, quod utrumque juri romano propterea non convenit, quia potestas vindicandi crimina ad Imperium pertinuerat, & ad plurima negotia expedienda opus fuerat speciali Lege, uti in datione Tutorum. *L. 6. §. 2. ff. de Tutelis.* HERALDUS *rer. quot. c. 7.* THOMASIUS *annot. ad Huberi Præl. in ff. p. 64.* ROSENTHALIUS *de feud. cap. 6. Concl. 85. n. 10.* Origo hujus Jurisdictionis cum dominica potestate in homines proprios coæva est in germania, ut igitur opus non sit cum CONRINGIO *Tr. de Judic. Reip. Germ. §. 85.* & HERTIO *Opusc. T. II. diss. de Consultat. Legibus & Judiciis in specialibus rebus publicis §. 22. §. 22. p. 449.* ejusdem natales referre ad seculum decimum tertium, uti fuscè docent & evincunt THOMASIUS in *Addit. ad Huberi Præl. in ff. p. 64.* HENR. BODINUS *diss. de jure circa violentiam corpori alterius inferend. §. 19.* & ex instituto JO. GOTTL. HEINECCIUS *dissertatione Juris Germanici, quæ lectu digna est, de Origine & Indole Jurisdictionis Patrimonialis §. 19.* Contentum morum HELVETIÆ in hoc argumento docet SIMLERUS *de rep. Helv. L. II. p. 190.* BELGII consentanea instituta refert TEMPELIUS in *observ. ad remp. foed. Belg. p. 219.* GALLIÆ mores pariter harmonicos evolvit HOTTOMANNUS *c. 4. Anni Trib. p. III.* & de aliis regionibus, quæ originis sunt Germanicæ, speciatim de Anglia, testimonia exhibuerunt HUBERUS in *Prælectioibus ad ff. COWELLUS Instit. Jur. Angl. L. 1. tit. 10. n. 14.*

ditionis species, ex propriis suis & domesticis (n) rationibus æstimatur. Verum hæc ipsa, quanta etiam sit
dominica

(n) Universim hic illos volumus, qui jurisdictionis, quoties de ipsa in foris Germania controversia obvenit, insigne argumentum acu tetigisse satis infeliciter sibi imaginantur, si confugerint ad *Juris romani Titulos de Jurisdictione*, & inde quidem, non ex domesticis principiis, rationi Territorium & indoli patriæ Reipublicæ, receptione juris romani *subsidiarie* certe nec quicquam immutatæ propriis, disquirendi subsidia petiverint cum KNIPSCHILDIO de *Civ. Imp. L. 2. c. 6.* GEO. OBRECHTO *disp. 1. de Jurisd. Th. 70.* JAC. MENOCHIO, SUTHOLDO, HUNNIO, aliisque, qui vulgarent libellos de *litione* obvios ubique. Vide STRYCKIUM in *U. M. L. 2. p. 172. 188.* Jo. Car. NÆVII *Jus justitiariorum in den Städtten, Nemtern und auf dem Lande præf.* ERN. GOECKELII *Tractationem methodicam de litione suprema p. 17. sq.* Christ. Leonh. LEUCHTII, *V. Cel. Selectos Tractatus Selectorum Autorum de litione.* Universa J. romani de *litione* doctrina otiosa est in nostris judiciis, quæ infinitis parasangis distant ab indole judiciorum & modo procedendi formulario apud veteres romanos. Omne præsidium & fundamentum doctrinæ J. romani de *litione* positum est in diversissimo *Juris dicendi, & judicandi negotio*, in differentia ejus quod sit expressa *peculiari Lege, & Jure Magistratus*, verbo, in *distinctissimis apud Romanos Prætorii Magistratus* cum urbani seu honorarii, tum peregrini, & *judicis pedanei officii*, explanatissime descriptis à PET. FABRO *Semestri I. Commentarii de Magistratibus R.* GERH. NOODTIO in *Appendice Probab. L. 2. de litione*: PET. SCRIVERRIO in *Rep. rom. p. 31.* HOTTOMANNO de *Mag. R. eorumque Institutio* ne c. 7. LANCELLOTTO & JO. FERGIO in *libris de prætorio præfecto ejusque officii*. D. KNORRIO de *Usu practico juris Romani de Præf. & jud. Ped. cap. 1.* Hæc officia, hæc jurium romanorum momenta, qui esse arioletur instar regularum & principiorum, quæ ad exempla & conclusiones, obtingenti casu, possint accommodari, & actione dirimi & dispunitari in Germania, ubi *Magistratus* est simul *judex*, ubi *Prætor* tantisper saltim *tribunali* non præest, dum *litis facta* sit contestatio, sed ubi cognoscit simul atque *judicat*, ubi *magistratus* est penes Collegia, non penes unum, in Germania repeto, ubi *Fori & magistratus* indoles, propriis innititur suis principiis; is ablegandus est ad *Illust. KNICHENII dedicationem Tractatus de jure territoriali*, ubi ita statuentem *solidum perinde quam illum lepide vocat, qui lanam ab asino petendam esse existimaret, vel qui in explicandis Germaniæ Consistoriorum, opificum & sacrorum institutis, decidendi rationes à Mustri Turcarum repeteret.* KNICHENIO accedunt SCHILTERUS in *Exerc. ad ff. Ex. 6.* TITIVS in *jure privato R. G. L. 8. c. 10. §. 14.* ANT. WILH. ERTELIUS in *Praxi aurea de litione inferiori*, GEO. ENGELBRECHT *diff. de Jurisd. alta & bassa civili & bassa qu. 1. sq.* his vero instar

Tutela

dominica potestas, tanta tamen non est, ut servos
 C 2
 exuat

Tutelarum jungenda sunt tria Jurisprudenciæ forensis Oracula, primum superioris, secundum inferioris, tertium utriusque Saxoniae, CARPZOVIVS in præstantissimo operum Ipsius Volumine Præceos Criminalis qu. CLX. n. 6. MEVIVS P. 4. Dec. cccx. SAM. STRYCKIVS in U. M. ad Tit. de Ictione §. 1. sqq. & Tit. de præf. Prat. unanimi doctrina monentes, summopere fugiendos & perniciosos illos esse interpretes & Ictos, qui iudicandi rationes in Ictonis materia in Legibus romanorum visi sibi sint invenisse. Ex instituto dignissimi sunt elogio & palma, curatissimi in hoc argumento reipublicæ germanicæ Interpretes D. Frid. Gregorius LAVTENSACK in Specimine jurisprudentiæ otiose in capitibus de jurisdictione & Pactis Sect. I. c. 1. Gvil. Tob. STEMPEZIVS in diss. habita sub præsidio THOMASII de Ictonis & Magistratum differentia secundum mores germanorum: Henricus HIZDEBRANDVS, Ictus Altorfinus, in libro de Ictione universa secundum mores hodiernos considerata. Præstant laudati Triumviri centum ULPIANIS, BARTOLIS, BALDIS ET ACCURSIIS, quorum formulæ de Notione, Ictione, mero mixtoque imperio, de contentiosa Ictione & voluntaria, mandata, propria, prorogata, alta seu criminali, bassa seu civili, ad instituta reipublicæ Patriæ & statum Germanorum eorumque Magistratus & Jurisdictionis naturam, constitutionem & varias alias divisiones in militarem, forestalem, ecclesiasticam, secularem superiorem & inferiorem, togatam seu allodialem, urbicam & academicam, personalem, & patrimoniale seu reale, universalem & circumseptam, non magis faciunt quam capere ad alium, quam pisces ad aviarium, uti quisque facile fatebitur & idoneas subducet rationes, qui non penitus occæcatus est glossis vel totus immerfus est improbo labori, nunquam profuturo in republica Germanorum, simulac vitam pragmaticam fuerit ingressus. SCHILTE-RVS Ex. ad ff. 6. Th. 7. - 15. STRYCKIVS de Ictione circumsepta §. 7. D. LAVTENSACK spec. c. Sect. 2. c. 1. §. 17. Opus eo magis est hac cautione & doctrina, cum non desint, qui insignes errores amplii & ceteroquin insignis juris romani de Ictione argumenti, pertrahant in Jurisprudenciam Publicam, iisque stupenda hæresi & insigni Juris publici detrimento Principum causas & regalia vitient, polluant & sequestrant. THOMASIVS diss. de differentia Ictonis & Magistr. secundum M. G. §. 18. 20. Illustr. Dn. Zudolphus HVGO de statu regionum Germ. c. 6. Lege NIC. MYLERVM ab EHRENBACH in Hyparchologia & Archologia seu libris de Magistratibus. Expende philosophiam romanizantem STAMMII de Servit. person. lib. 3. c. 10. n. 19. WESENBECHII Consil. 46 n. 2. Herm. GOEDENII cons. 39. n. 6. 9. MEYERI in collegio Argentorat. T. de Jurisd. n. 23. REINKINGII de R. S. & E. lib. 3. cl. 2. cap. 17. n. 43. LYMNÆI I. P. T. I. lib. 3. c. 2. n. 69. VULTEZI de Judiciis lib. 1. c. 4. n. 27. sq. alio-

rupa-

exuat humanitate, omnique Jure destituat communi,
illo

rumque, qui nominati sunt in *diss. de Prænotionibus circa Originem Potentatus Principum J. G. p. 51. & diss. de J. romani indole & obligandi diversa ratione apud rom. & Germanos p. 108.* Volve præcipue THOMÆ MICHAELIS, MATTH. STEPHANI, LAMPADII, BESOLDI & PAURMEISTERI peculiares libros de Ictione, hosque legens siste lectionē, quoties vel jura majestatica Statuum Imperii hauriunt ex BULENGERI *Opere de Imperatore & Imp. R.* quoties illa vel ad ultimos Libros Codicis, Jura Publica romana complectentes, attemptant; Obstupesce, quoties nunc *Principum sanctiones cum Edictis Prætorum, quorum Officia & honoraria erant & mere personalia; Superioritatem cum Ictione Magistratuum & officialium romanorum, Comitia cum populo romano, formam Imperii cum Monarchia, cujus continuationem fingunt, Romana, & ipsos Principes & Electores cum Consulibus, cum Vicariis Ilyrici & Præfectis Provinciarum, tanquam privatis administris, perperam comparare audent, & multo minus veriti non sunt, Cæsarem vocare orbis Dominum & fontem Jurisdictionis.* Non aliter ac si non proprio jure, originario & hereditario, sed administratorio, personali & ministeriali, quasi ex beneficio & singulari indultu, Coimperantes Imperii, Principes puto, majestate sua & superioritate fruere in suis Territoriis. Pungunt hujus generis Bartolistas eorumque febriculosas assertiones contundunt merito cum plausu juris publici peritorum IPSI PRINCIPES apud HIPPOLITUM à LAPIDE de *Rat. Status P. 1. c. 10. p. 160. & privati Doctores CONRINGIUS diss. de Ducibus & Comit. German. §. 22. ANDLERUS in Jurisprud. priv. & publ. L. 2. Tit. 3. n. 31. SUTHOLDUS Exerc. de jurisd. n. 405. Ill. Dn. LUDEWIGIUS ad AB. T. 1. p. 659. præcipue vero & ex instituto Illust. Dn. GRIBNERUS diss. de præjudiciis Principum & abusu Juris justiniani c. 1. 2. ill. Dn. BOEHMERUS diss. Juris R. & G. de Majestate Imperii Magistratuum Majorum c. 2. de majestate magistratuum per germaniam p. 29-107. D. LAUTENSACK de inepta ratione decidendi Jura Publica ex LL. Rom. c. 2. & HENR. ERN. KESTNERUS *Problema. V. de Controversiis Principum non ex J. R. sed ex Legibus & observantia Imperii decidendis p. 76.* Unum addidit momentum, sigillatim de Ictione voluntaria, Excell. Dn. Confilarius AD. FR. GLAFEY *diss. de Ictione voluntaria extra territorium non exercenda §. 15.* curate docens, quam inepte agant, qui in alienis Territoriis voluntariæ Ictionis actuum exercitia propugnare audent in Germania, quæ clausa sua habet territoria, quæ patrimoniali seu hereditaria Ictione est instructa, quæ unius Imperio non subest, uti Latium apud romanos. Diversos Patria colit Principes, qui Imperatores in suis singulatim sunt territoris & circulos domesticos turbati non patiuntur ab exteris officialibus, quos extra suas ditiones dixeris privatos. Refert in momentoso hoc negotio cum intuitu Principum, tum intuitu Infeudatorum Nobilium legisse GAILLIUM de P. p. c. 16. n. 17. MEVIUM P. 4. *Decis. 125.* & qui ex usu & præjudiciis rem definiunt, Exc. Dn. NÆ*

illo præcipue, quo privati uti solent erga conjuges & liberos (o).

§. V. Si hæc ita sint, nec quicquam est, quod mireris **CONSENSUM JURIS MEGAPOLITANI**, cujus tenor in legibus agrariis (p) perspicuus hic est: ut inenant homines proprii conjugia, sed non nisi adprobata (q)

Consensus
Morum
Provincia-
lium Mega-
poleos.

C 3

Consensu

NÆVIUM vom Vater-Recht c. 7. §. 67. Illust. Dn. BERGERUM in *Oecon. Juris ad usum hodiernum accommodati* p. 918. & in *Supplem. ad Electa Disceptat. Furensum Part. 2* p. 28.

- (o) Acquirunt igitur ex suis operis, vendunt, mercantur, contrahunt extra prædiū & liberis prospiciunt, sed omnia hæc tanti non sunt, ut illos eximant à censu hominū Propriorum, qui veteri ævo mancipia dicuntur & homines Juris Smurorum, hoc est, Slavorum. **GAILIUS** de *Pignorat. Th. 8. MEVIUS* Tr. von *U. der B. qu. 1. n. 35. ad J.L. Tit. 3. n. 40. Quisque* facile intelliget, laudata negotia nil quicquam facere ad statum libertatis, servitute enim salva adesse possunt, uti fusc edisserit **THOMASIVS** ad *J. libro 1. tit. 3. pag. 16. De servitiis & vinculis hominum propriorum*, qui olim, sed non cum impetu romano, occisi sunt, hodieque cum & sine fundo venduntur, donantur, & uti res commercio subjæta oppignorantur, vindicantur, dimittuntur, permutantur atque ejiciuntur ex fundo, ex fuga retrahuntur & ob crimina castigantur, per contractū distrahantur nec non ad exactiones & operas plerumque indeterminatas obligantur, legi omnino merentur **HEINECCIUS** *diff. de Jurisd. Patr. §. 13. 14. MEVIUS* P. 2. *Dec. 234. D. 24. 25. Tr. de statu Ruslic. qu. 1. n. 37. qu. 7. n. 79. BRUNNEMANNUS* Ex. ad *J. 1. ad Tit. 3. §. 2. LEGES Wisig. L. 2. T. 5. §. 62. Ripuar. Tit. 23. Capit. Caroli M. L. V. 303. Quid de Germanorum servis famulis & captivis, qui non indigent germanicis moribus postliminii jure & fictione Legis Cornelia, dicendum foret, explanatissime docuit **JO. PET. à LUDEWIG** in *diff. J. R. & C. in re militari præsertim Captivorum. Adde RECESSUM IMPERII de an. 1542. §. und wiewol & PHILIPPI* in *Usu præct. J. Lib. 3. Ecl. 32.**
- (p) *Serenissimi Ducis GUSTAVI ADOLPHI renovate Güstrowsche Mecklenburgsche Gesinde, Tagelöhner, Bauren. und Schäfer-Ordnung* de an. 1646. & 1654. *Tit. 2. §. 1 2 3. Explicat locum Petrus TARNOVIUS* *Parte Posteriori de Feud. Mecklenb. p. 178. sq.*
- (q) Obest huic Constitutioni Pontifex in *Capitulo 1. dignum est X. de conjugio Servorum*, quorum connubia plena, neglecto licet Dynastiarum consensu consummata, non esse jubet nulla & irrita. **STRYCKIVS** ad *Br. J. E. lib. 2. c. 16. §. 18. Indubie* movit Pontificem ad ita sentiendum indoles *sacramenti*, quod fingunt Catholici in contractu connubiali, sed satis inconcinne, ipsos enim Cleros à matrimonio excludunt, eosque parti-

Consensu Dynastæ sive Magistratus, cujus omnino interest, ne matrimonium hominis proprii utriusque sexus cum

ipius

participes esse nolunt hujus sacramenti. Pontificis tamen consensu & beneficio illis aliquando conjugia impertiri posse statuunt, & dum ita docent, male insultant consensui & beneficio Dynastarum in nuptiis, hominibus propriis indulgendis. *Jure Mecklenburgico* res non solum est definita, sed *jure Evangelico Protestantium* universim etiam propterea, quia nesciunt Protestantes in symbolis suis *Sacramentum Conjugale*. Mirari subit, *TARNOVIUM* c. 1. pag. 180. sq. ex *Responsò Lynckeriano* in simpulo movisse fluctus, & sponsalia quidem hoc casu nulla pronuntiasse, secus vero conjugia, inita quidem inficiis vel invitis Dominis. Utroque casu negotium nullum esse expresse sanxit *Constitutio Mecklenburgica agraria* a. 1654. his verbis. Und soll demnach solches angemastest heimliches **Verloben** und **Freyen** der Bauer-Lente hiemit gänglich verboten und abgeschafft seyn, immassen wir auch alle solthane **Versprechungen** so von dato unser vorigen an. 1646. publicirten Constitution **ohne der Herren Vorwissen und Belieben** geschehen und fürgenommen, hiemit und Krafft dieses nochmahlen cassiren und für **unkräftig, null und nichtig** declariren, also, daß solche für nicht geschehen geachtet werden sollen. Ratio præmissa est & ita exprimitur: Nachdem die Erfolgung bezeuget, daß die Bauer-Lente, Manns- und Weibs-Personen sich vielfältig unterfangen, sich ohne ihrer Herren Bemilligung zusammen zu gesellen, zu verloben und zu befreyen, solches aber keiner-massen befugt sind, weil sie ihrer Herrschafft dieser unser Lande und Fürstenthümer kundbaren Brauch nach mit Knecht- und Leibeigenschafft, samt Weib und Kindern verward, und dahero ihrer Person selbst nicht mächtig sind. Harmonia aliarum Legum Provincialium accedet litera (t), ut igitur opus non sit, aliam cum *MEVIO* P. 5. Dec. 150. u. 3. & *Conf. von H. der B. membr. 2. n. 163.* fingere distinctionem, usu neutiquam approbatam, & huc redeuntem, quod subsistant sponsalia servorum rusticorum *sine consensu Domini* inita, si res non amplius *existierit integra*. Neutro casu, quod actum est, validum dici potest. Indiget homo proprius ubique *absolute* calculo scientis & suffragantis Domini, cujus est, ut subsistat connubium, impertire consensum, vel, ne fiat, denegare pro arbitrato, idque non sine ratione cum *ob proprietatem persone*, tum *ne id in servi vel ipsius præcipue vergat præjudicium & damnum*, de quo mox. Fallit ceterum *STRYCKIUS* in *U. M. ff. Tit. de Statu Hom. §. 6.* tradens, quod tum demum infcio & invito Domino Sponsalia & connubia servis non liceat inire, si ipso conjugio *se liberare velint à nexu prædii*. Indistincte *adscriptitii, impediende & invito Domino*, validi nil quicquam in venere connubiali peragunt. Iphis rusticis etiam, in *Megapoli* certe, non esse licet adeo felicibus, ut arte vel facto lubentes solvere queant nexum *adscriptitium*, Dynastis debitum usque ad aram, certe *ad usque Domini villaris*. *Vide sq. lit. s.*

ipſius detrimento (r) ſit conjunctum. Additur in iisdem Legibus, (s) quod ſacerdos munere ſuo deſtituendus ſit, ſi be-

(r) Intereſt Domini, ne homines Caſati jungantur hominibus rerum ruſtica- rum incuriis & imperitis, vel prædiis inhiantibus, die Huſen- & Schluſer ſind. Intereſt Dynaſtae, ne impedimenta ſentiat & incommoda prædiorum, in- deque dependentium ſervitorum, deinde ne ruſtici adſcriptitii uxorio onere egeſtatem ſibi concilient, ne ipſi, qui ex Domini beneficio vivunt, conſortio conjugali augeant impenſas Dynaſtarum, quorum è re eſt, ne ſervi proprietatis quaſque nunc conſervas, nunc liberas, nunc alienigenas ſeu peregrinas uxores ducant. Rei hujus hiftoriam, rationes & multi- plices effectus recentent POTGIESERUS L. 2. de S. G. c. 1. LEHMANNUS Chron. Spir. L. 2. c. 20. Veteri ævo flagellationes & ſuppliciorum genera ſta- tuta ſunt in ſervos & ſervas, quibus allubuerat cum liberis & ingenuis inire vitam ſocialem. Singularia exempla congeſſerunt VADIANUS de Conjugio ſervorum apud GOLDASTUM T. 3. Script. Allem. p. 75. LUDE- WIGIUS Reliquiarum manuſcr. T. 4. L. 5. num. 17. HERTIUS T. 2. pag. 169. & POTGIESERUS L. 2. cap. 1. §. 4. 13. quod vel hoc caſu olim partus, vel ventrem, vel parentem foris deterioris ſecutus ſit, vel mo- ribus maxime conſuetis inter dominos diverſos agendum fuerit com- muni dividundi judicio ob liberos hominum diverſæ proprietatis & poteſta- tis dominicæ. Confer NOVELLAS 161. 162. & MARCULFI formulas apud BIGNONIUM & BALUZIUM T. 2. L. L. Germ. pag. 938. ſqq. Noſtro ævo an Dominus ancillæ obligetur ad manumittendum, ut ſervo cohabit- et, vel an gratis ferre teneatur, ut pleno utero ideoque ad agendum minus idonea ancilla uxor, quicquid eſt officii, peragat in prædio domeſtico, id- quidem diſputant JO. PETR. de LUDEWIG Tr. de Coloniis adſcriptitiis & SCRIPTORES ſupra laudati. MECKLENBURGICO Jure vi Conſtitutionis agrariæ §. 4. obveniente hoc caſu uxoris Domino ſolvitur pretium dimiſ- ſionis, partus in matrimonio inſciis Dominis contracto natus, ſequitur cum matre Patrem, ex tumultuario congressu vero editus, ventris Dominum ſe- quitur, niſi ſubſequatur matrimonium. Addatur MEVIUS P. 2. D. 231, n. 2. D. 232. & in Tr. qu. 2. n. 167.

(s) Titulo 2do §. 2. De nexu ruſtico adſcriptitio in MEGAPOLI, ejuſque vin- culo per literas obnoxiationis Ergeb-Brieſſ, & diſſolutione per literas di- miſſionis durch Erlaß-Brieſſe legendi ſunt MEINDERS de Manumiſſ. & Redem- tionibus Hominum propr. diſſ. 2. PHILIPPI in Uſu Pract. J. Ecl. 35. EYBE- NIUS ad J. diſſ. 2. O. 12. MEVIUS P. 2. Dec. 234. in Tr. qu. 3. num. 37. LEISERUS Jure Georg. L. 2. cap. 7. Nequeunt huic dimiſſioni & voluntati Dynaſtarum proprii homines ullam opponere præſcriptionem vi RE- VERSALIUM Provincialium MEGAPOLITANORUM de an. 1621. §. 21. Sed quid ſi ipſi adſcriptitii homines ſervitiis Domini renuntiare, & fun- dunt

si benedixerit agricolis non antea requisito & inspecto
codicillo connubiali, à Dynasta subscribendo. Conci-
nunt

dum restituere, alium colonum surrogare, vel à nexu pradii se liberare
velint arte, marte civili, vel naturali seu conjugio? Necquisquam in *Megapoli*
procedit hæc renunciatio nolente Domino, cui glebæ adscripti ruti-
tici non ratione pradii solum, sed & ratione persona sunt devincti, vel uti
effert constitutio, sic sind ihrer Person selbst nicht mächtig. Mecklenb. Bauren-
Ordnung d. T. 2 §. 1. MEVIUS d. Tr. qu. 3. n. 53. 57. 134. De vindicatione
ad glebam, dem Besatzungs-Recht, seu revocatione rusticorum priorum,
qui vel Theologi, vel Ministri Curia facti sunt, vel fuga saltim humeros
oneribus subtraxerunt, late egit DATTIUS de P. P. L. I. c. 14. n. 119. &
BAYERUS in Spec. Jur. Germ. p. 102. quibus in *Megapoli* concinit *Tractatio*
hereditaria de a. 1584 art. 110. Es soll und will der Raht der Stadt Rostock
die Bauren welche aus Fürstlichen Aemtern, und aus der Mecklenburgif. Land-
sassen-Gütern in Rostock entlauffen, durch die Stadt-Diener sowol den Fürstl.
Amt-Leuten als denen von der Ritterschafft innerhalb des Schlag-Baums über
antworten lassen. Explicat hanc *Transactionem* MEVIUS P. 2. D. 49. &
Jure Lubecensi illustrat L. I. ad J. L. Tit. 3. art. 3. n. 30. Inde est, quod ru-
sticus ad Collegia & Jus Civitatis non admittatur, nisi consiterit de facta
ipfius redemptione, vel ipse exhibuerit literas manumissionis. Vide die
Bürger-Sprach art. 13. 14. *Jus Lubecense* L. I. Tit. 3. a. 3. ibique MEVIUM
n. 7. 30. 35. & P. 1. D. 90. n. 12. P. 2. D. 101. LEHMANNUM C. S. L. 4.
c. 22. STAMMIUM de S. P. L. 3. c. 20. n. 3. KNIPSCHILD de *Jure Civ.*
Imper. L. 2. c. 8. n. 150. Concordant cum his omnibus REVERSALES de
an. 1621. art. 44. Mecklenburgif. Pol. und Land-Ordnung de an. 1572. Tit. von
Dienst-Bohten in f. Procedendi in his casibus modum explicant die Meck-
lenburgif. B. D. an. 1654. Tit. 2. §. 7. MEVIUS P. 1. Dec. 179. P. 3. D. 9.
P. 4. D. 23. in Tr. qu. 4. De exactioibus den Frohn-Diensten, operis de-
terminatis & indeterminatis, gemessenen und ungemessenen Zwang-Diensten,
de annuis pensionibus, ex moribus *Megapoleos* egit HUSANUS *Cancellarius*
Mecklenburgicus Tr. de *Homnibus propriis* c. 2. Decantata est pensio
fumose gallinae, quam recte accipiunt plures cum PRUCKMANNO Vol. 2.
Conf. 2. KLOCKIO T. 2. Conf. 7. BRUNNEMANNO Cent. 3. Dec. XXIV.
pro signo *servitutis & jurisdictionis*, sed nescio, an ingeniosa sit eorundem
divinatio, quod Gallinae propterea altitudinem Ictonis denotent, quia qui-
escere sueverunt in locis altis, editioribus & fumo expositis. Mirari subit,
cur nobiles non potius vultures & aquilas hac ratione exegerint in signum
altæ Jurisdictionis. Dicis, aquila raræ aves sunt in nostris ditionibus, sed
repono, quod vel tamé columbis Nobiles abundant, quas potuissent majori
jure exigere in symbolum meri imperii. Genuinam igitur antiquissimi
hujus meris rationem TACITUS de M. G. c. XI. plane refert, commemo-

nunt leges Provinciales aliarum Regionum (t), illarum præcipue
D

rans, Dynastas servis varias injunxiffè pentiones, inter quas inprimis relata fuerint *infumata gallinae*. Dicta est hæc præstatio *Gallinagium*, *Gallinium*, *Census gallinae*, quam vocant das Leib-Huhn, das Fastnachts-Huhn, das Rauch-Huhn, quamvis hodie *viva* præstetur. Vide HERTILM *de paroemiis juris germanici Par. X. DUPERESNIUM in gloss. p. 575. STAMMIUM L. 3. de Hom. propriis c. 22. p. 3. & DOCUMENTA MECKLENBURGICA* exhibita in *specimine Docum. ineditorum Mecklenburgensium*, huc respicientia, quod pullus signum fuerit servilis conditionis & dominicæ jurisdictionis, adeo ut veteri ævo gallina pro homine proprio fuerit accepta in proverbio Germanorum: *Kein Huhn fleucht über die Mauren*. Facit & huc *specialis constitutio Patria*, ne liceat hominibus propriis in *Megapoli* cum conservis, vel ipsis civibus in re georgica, in agris & pecude causam communem facere, præscripta in *functione Politica Megapol. de an. 1572. Tit. von Gewerb und Handthierung der Mauren mit den Bürgern in Städten p. 60*. Denique quoad jura successoria fisci Dynastarum in bonis servorum hærede carentium, tum & quoad jus caduci & optionis seu jura accipiendi *induvias*, *exuvias* vel *curmodicum*, *mortuarium*, hoc est certum Præcipuum vel Electum ex bonis defunctorum hominum ipso hærede quidem non carentium, evolvendi sunt SCRIPTORES *de jure Fisci & BESOLDUS Thes. pract. voce Erblose Güter* LEHMANN *C. 5 L. 2. c. 2. MEVIUS ad J. L. L. 1. T. 3. art. 2. n. 31. MAGER de Advoc. amata c. 6. n. 75. HERTIUS de H. P. T. II. Opusc. p. 172. DN. HARPRECHTIUS diss. de Mortuario vom Haub-Fall, vom Gewand-Fall ex instituto*. Adde, qui jura hæc eorumque indolem ex diplomatibus Cæsareis describunt, LÜNIGIUM *V. Cl. in Germania sacra diplom. P. III. p. 12. BRUSCHIUM de Monast. Germ. p. 314. Herm. Adolphum MEINDERSIUM diss. 2. de Jurisdictioni Colonaria & prædiaria von Mauren-Zwang p. 123*. In eo fallit *Illust. MEINDERS*, quod bona Optionis seu *Curmedica à Chur electione & Niecht locatione* putaverit derivanda esse. Dicuntur enim in *Vetustis tabulis Curmodica & Od* indicat bonum vel possessionem, uti liquet ex vocibus *feod*, bono stipendiario, *alod*, bono avito. Nihil aliud igitur est *Curmodicum*, quam portio hæreditaria optioni Dynastæ relicta. Illud addendum est ex moribus *Megapolitanis & Pomeranicis*, quod testamenti factio denegata sit hominibus propriis. LAUTERBACH *in Colleg. ff. Tit. qui Test. fac. possunt §. 25*. Valide alibi testantur de bonis aliunde acquisitis & ad prædia concessa non spectantibus, salvo mortuario. MEVIUS *von A. der B. q. 1. n. 35*. A jure testimonii vero ubique in testamentis hominum liberorum excluduntur per RECESSUM IMPERII *de an. 1512. Tit. von Notarien*. Ad extremum accedit, quod in *Ducatu Megapolitano*, æque ac in *Marchia jus expellendi proprios homines ex fundo*, quod vocant *die Abäußerung*, Dynastis competat absolute. HERTIUS *de H. P. d. I. §. 8. MEVIUS ad J. L. L. 1. T. 3. a. 3. n. 36. Consil. 66. n. 40*. Vestigia hujus juris in *Superiori germania* habentur in bonis, quæ vocantur *Echilingshauer Güter*, de quibus ex instituto egit LUDEWIGIUS *in Tr. de Jure*

cipue, ubi in omni servitute (u) degunt homines glebæ adscriptitii (w). Plura superiunt argumenta JURIS

MECK-

Jure Clientelari. Id inde facile conficitur, quam frustra agant, qui hominibus propriis dominium utile vindicare cupiunt, quasi non precario jure, quasi pleno jure & sibi, non Dominis possiderent. ZIEGLERUS *diff.* 10. *Tb.* 10. §. 34. Sebast. FRANCK in *Chron. Imper.* f. 241. LEYSE-RIUS & FELTMANNUS in *Jure georgico sive Tr. de prædiis.* Adde AH. FRITSCHIUM de *Jure Universitatis Agrorum* von *Gluck-Recht* & Jo. Otton. TABOREM *Comment. de jure Colonario Vol. 1. Oper. 7.*

(t) De *Hassia* testatur Jo. Wilh. WALDSCHMIDT *eleg. disp. de Hominibus propriis Hassiacis.* De *Bavaria* differunt ex *Legibus Boicis Tit. 4. art. 6. & P. 3.* der *Erklärung der Landts-Freyheit art. 10.* Casp. SCHMIDIUS & Sebast. KHRAISSERUS in *Commentariis Juris Boici, Ad Saxoniam* facit BERGERUS *Oecon. Jur. L. 2. P. 2. §. 8. & Ordinatio Polit. de a. 1660. T. 23.* *Pomeranie* mores exhibet simulac rationibus instruit STRYCKIUS *Vol. 3. disp. 21. c. 5. Th. 15.* MEVIUS *P. 3. Dec. 129. in Tr. von H. der B. qu. 2. n. 160. sq.* BOHEMÆ consensum docuit à WEINGARTEN im *Auszug der Böhm. Rechte Lit. 2. n. 22.* Principatus *Moersani* testimonium tulit FELTMANNUS de *Jure in re c. 6. n. 16.* Addendæ his sunt *Leges Ravensburgenses* von *Eigenbehörigen c. 4. §. 3.* *Leges Lusatiae in Ordinatione subditorum art. 1. sq.* earumque Interpretes LUDEWIGIUS in *differentiis juris feud. communis & Lusatiae p. 25. sq.* SCHACHERUS *diff. de Hominibus glebæ adscriptis Superioris Lusatiae.* *Leges & mores Westphaliae* evolvunt STEINMEIERUS *diff. de Jure proprietatis p. 25. sq.* doctissimus MEINDERS in *Tr. Hist. Politi. de Origine, Progressu & moderno statu Nobilitatis & servitutis in Westphalia.* *Marchiæ* instituta expendit SCHEPLITIUS *P. 4. ad Conf. Brand. T. 7. 10.* De *Wetteravia & Algovia* testatur HERTIUS *Paroem. Jur. Germanici L. 4. Par. 12. p. 608.* De *Palatinatu & Rhenanis* regionibus *Ordinatio provincialis Elect. Palat. T. 8. f. 52.* OTTO von der *Leibeigenschaft P. 2. in not. p. 31.* RHETIUS *Jure Publ. L. 2. T. 3. diff. de statu Germania circa subditos cap. 5.* & alii testes sunt, qui descripserunt *Jus Wildfangiatum.*

(u) Obtinet hæc Juris conditio in regionibus & terris, quas *Slavi* tenuerunt, utpote in *Pomerania*, *Megapoli*, *Bohemia*, *Silesia*, *Moravia*, *Bohemia*, *Marchia Brandenburgica*, *Lusatia*, & *Westphalia.* Videantur HERTIUS de *H. P. S. 2. §. 2.* THOMASIUS *diff. de dist. inter L. & S. §. 58.* STRUVIUS *Ex. 30. §. 75.* ubi speciatim agit de jure manumissionis vom *Lath-Recht* ex *codicillis Magdeburgicis.* Adde & confer quæ de servitute moderna *Poloniæ*, cum servitute regionum *Slavorum Borealium* plane consonante, commentarii instar scripserunt CONNOR in *Beschreib. des Königr. Pohlen P. 2. Ep. 5. p. 600.* & HAUTEVILLE *Relation. Hist. de la Pologne c. 7.*

(w) Consentiant nobiscum in singulis doctrinis de servitutibus Hominum propriorum laudati supra & morum periti Interpretes, & præter hos COCCEJUS *jurisprud. publ. cap. 9. §. 4.* *Illustr. Dn. Jo. à KLEIN Vol. diff. diff. 25. de Inobedientia impuni c. 3. §. 13 p. 1338.* Dn. BOEHMERUS *ad ff. de Statu hominum & in Jure Eccles. Prot. T. de servis Ord. OB-*
SERVA-

MECKLENBURGICI MORUMQUE GERMANIÆ
UNIVERSM à JURE ROMANO in Praxi fori dissonantia
vel cum ipso convenientia, & plures inde restant collationes
pragmaticæ Doctrinarum Juris GERMANICI

D 2

COMMU-

SERVATOR Halensis T. 4. Obs. 11. §. 28. sq. AH. FRITSCH de Jure & Statu pagorum c. 6. CASP. ZIEGLERUS diss. à Bayero collectis diss. 10. de prædiis censiticis ruralibus §. 20. sq. p. 401. GEO. BAYERUS in Delin. ff. T. de Statu H. p. 55. in Delin. Juris Germanici L. 1. c. XXII. TITUS ad Lauterb. Obs. 24. Obs. 970. p. 647. SCHILTERUS diss. de Jure peregrinorum: DAN. HEIDERUS Deducit. Lind. f. 836. KNICHENIUS de Vestit. Pact. 2. cap. 3. n. 8. ERTELIIUS Praxi aurea c. 21. Obs. 4. HARPRECHTIUS de Jure Mortuarii cap. 3. §. 18. BECHMANN de Jure Operarum: STRYCKIUS in U. M. Tit. de Operis Libertorum & in Cautelis Contract. S. 1. c. 2. §. 27. c. 3. §. 6. Tr. de J. A. F. S. 2. membr. 2. §. 30. GAILIUS libr. 2. obs. 62. obs. 8. n. 3. de pignorationibus: ZASIUS Resp. sing. lib. 1. c. 3. MYNSINGER Cent. 1. th. 8. n. 13. P. 2. cap. 51. 52. Dissentiunt vero, qui Legibus romanis sibi imponi passii sunt, HAHNIUS ad Wesenb. lib. 40. T. 1. n. 1. SCHWENDORFERUS ad EKHOLTUM pag. 19. ERHARDUS de Operis rusticorum concl. 30. pag. 249. BONACOSSA de servis & bom. propriis: SIAMMIUS de serv. pers. L. 3. cap. 17. BALTHASAR de Operibus subditorum: HUSANUS de Hom. propriis c. 2. n. 37. OLDENDORP cl. 3. & 9. DONELLUS lib. 2. comment. Fur. cap. 9. in f. TREUTLERUS disp. 1. §. 4. LAUTERBACHIUS, SCHULTZIUS ad ff. & J. Jo. Ern. von der Linde diss. de vindicatione hominum propriorum: GVDELINVS de jure noviss. libr. 1. cap. 5. BRVNNEMANNVS, SICHARDVS ad C. tit. de operis libertorum: & plures, quos citat Illust. Du. BOEHMERVS doctissima diss. de Jure & statu Hominum propr. Sect. 2. & 3. Multiplici confusione vitiant & detorquent dissentientes argumenta servitutis Germanicæ, asserunt nunc sublatam esse servitutem, & servos Germaniæ esse Liberos, nunc illos à servis & libertis romanorum deducunt non aliter, ac si ante & post receptionem J. romani apud Germanos nulla servitus fuisset peculiaris & domesticæ indolis. GERHARD. de diffie. Jurispr. Germ. §. 2. Jo Jac. RANISCH de inconvenienti juris Germanici ex Jure civili romano interpretatione §. 5. Perorat hanc causam MEVIVS von Abforderung der B. qu. I. n. 2. his verbis: Gleichwie der mehre Theil derer so den Titel der Rechts-Gelahrten sich anmassen, von der Unart ist, daß wenn sie von den Rechts-Gewohnheiten in Teutschland urtheilen sollen, auf das Römische Recht allein sehen; so geschiehet dasselbe auch in dieser Materie von Bauers-Leuten, denen viele alles was man in I. rom. no. von den Agricolis liest, appliciren, da sie doch auf die Weise diejenigen, so an sich gang unterschiedener Condition gewesen, mit den teutschen Bauers-Leuten confundiren, und ihre Unwissenheit an den Tag geben, daneben durch die übel zustimmende Application zu vielen Weitläufigkeiten, Irrthum und schädlichen Opinion Anlaß geben. Hac igitur occasione, velim habeant sibi Dicentes juris romani rationes commen-

COMMUNIS, MECKLENBURGICI *particularis*, quin & ROSTOCHIENSIS & LUBECENSIS *singularis seu statutarii ac municipalis*, inprimis in argumentis de bonorum inter conjuges communiōe & successione, de dotis augmento seu melioratione, de feminis fidejudentibus & Vellejani renun-
ciatione

commendatissimas, habeant tibi, qui Publico & Literatis, non scamnis & Legulejis sapere cupiunt, longe commendatissimum studium morum Germ. cum universalium, tum particularium, quisque præcipue suæ Patriæ Provinciæ, & singularium seu statutatorum. A priori, in morum G. universalium cognitionem introducunt CONRINGIVS in *Tr. de Orig. juris German.* CONRADUS SINCERVS seu KVLPIVS de *legum Germanicarum & juris romani in nostra Rep. origine & autoritate*: Christ. Godofr. HOFFMANNVS in *tract. de origine & Natura legum germanicarum earumque ad statum presentem germaniæ habitu*: THOMASIVS in *Delineatione juris germanici*: Burch. Gotth. STRVIVS in *Historia juris germanici*: WERLHOFIVS de *jure Germ. universali & particulari*: SITHMANNVS, KRESSIVS, GVNDLINGIVS & plures, quibus debemus Juris Germanici lineas Historicæ. A posteriori & per inductionem ipsorum cum juris romani doctrinis vel dissonantium vel consonantium argumentorum huc suos labores contulerunt, qui vel superioribus vel nostris ævis jura romana ad *usum practicum*, ad *usum*, quem vocant, *modernum in foris Germaniæ* revocarunt, vel paulo distinctiori opera hodie inprimis jura romana cum moribus domesticis curate & pragmaticè conferunt, quorum omnium Principes Icti fuerunt & nunc sunt GEO. AD. STRUVIUS, JO. SCHILTERUS, SAM. STRYCKIUS, GEO. BAYERUS, LAUTERBACHIUS, KOEPENIUS, PHILIPPI, GIESEBERTUS, JO. HOPPIUS, JO. HENR. BERGERUS, THOMASIVS, WERNERUS, LYNCKERUS, LUDOVICI, GRIBNERUS, LUDEWIGIUS, BOEHMERUS, HERTELIUS, TITIUS, RORIUS, HERTIUS, EYBENIUS, BOENIGKIUS, MICH. GRASSIUS, GLAFEYUS, KRESSIVS, HOFFMANNUS, AUG. LEYSERUS, GEO. ENGELBRECHTIUS, MENCKENIUS, CAMERALISTÆ & selectissimi *Scriptores Consiliorum Decisionum & Responsorum*. Plures non addo, his enim quantum vis paucis & selectioribus saltim pragmaticis Autoribus qui sedulo usus est, eorumque operis sibi ad Curias viam parat, illi utpote Doctrinalibus curatis & pragmaticis imbuto, post non hærebit aqua in proponendis, perorandis & judicandis actionibus & causis, quas instar materialium nunc facile conjungere discet cum formalibus practicis seu modo procedendi in judiciis ex observantia, ordine & stylo fori. Plura relegenda sunt apud GOLDASTVM in *pref. ad Constit. Imperiales*: Exc. Steph. Christoph.

ciatione, de Jure Tutorum eorumque confirmatione, de Jure venationis, Territorii jure & Jurisdictione, de Jure braxandi & opificiorum, non pagis, sed civitatibus, ex Legibus, privilegiis, moribus, & forensibus rationibus competente; (x) verum limites hæc omnia nunc excludunt & in aliud otium devol-

Christoph. HARPRECHTIVM de non usu mod. spec. P. 1. §. 13. Christ. Jo. Conr. ENGELBRECHTIUM de Necess. & Util. studii juris Germ. §. 6. sq. Dn. APPIUM V. Cl. Progr. de utilitate studii juris patrii: Conf. Dn. Christ. Frid. HARPRECHTIUM comm. de fontibus juris Civil. mod. Præl. art. 2. Jo. Steph. BÜRGERMEISTERUM in corpore Jur. Germ. privati & publici præf. Jo. Sal. BRUNQVELL in den erwäneten Gedanken von nothwendiger Excolirung des Teutschen Rechtes; Henr. Ernest. KESTNERUM, Prof. juris Germ. Rinteliensem, de jure Communi in Republ. Germ. probl. 3. & diff. de conjunctione J. Germ. cum Jure romano: Ill. Dn. HOFFMANNUM Prælim. diff. ad Bayerum de juris Germanici principis ejusque tractandi genuina ratione. & Exerc. jurid. de juris germanici autoritate, verborumque & regularum in Jure G. significatione, quæ inserta est PRÆCOGNITIS IPSIVS jurisprudentiæ, demum & apud TRIERUM, Consiliarium & Prof. excell. cui de Oeconomia juris & proportionem inter jura concurrentia meditationem debemus, & propediem debemus Institutiones & Pandectas morum ac Juris Germanici; quas olim excomitali Instituto Cancellarii STRALENDORFIUS & MALINKROTIUS, ut & PRINCIPES Imperii, nostroque ævo privati Doctores HORTLEDERUS, GOLDASTIUS, LEIBNITIIUS, OLDENBÜRGERUS, ROSENFELDIUS, SCHILTERUS, BAYERUS & plures Nostrates diutius sunt meditati. Videantur R. J. a. 1495. 1570. 1630. 1641. 1644. 1654. MYNSINGERUS Obs. Pract. præf. MALINKROT de Archicanc. p. 130. LONDORPHI Acta Publica P. 6. L. §. n. 102. P. 7. n. 263. 354. 360. 393. 446. 448. 459. Paulus GAMSIIUS Comm. ad R. J. a. 1654. §. 34. THOMASIIUS diff. de rerum differentiis intuitu Juris Germanici privati in præem. Adde Not. z.

(x) Consuli poterunt, qui hæc Sex capita evoluisse vel tetigisse videri possunt & quidem primū D. VOGTIVS de communiōe Bonorum ejusque effectu secundum statuta Lubecensia: COTHMANNUS Cancell. Meckl. Vol. I. R. 5. HEESERUS de comm. Bonorum P. 2. loc. 7. GRASSIUS Cancell. Meckl. in R. S. 8. mortis c. qu. 11. n. 4. GOEDDÆVS V. 1. conf. Marp. c. 26. n. 90. TARNOVIUS Consil. Meckl. in MSt. Enumeratione Argumentorum, in der Deductions-Schrift ad Acta concursus Hier. Walfeldii creditorum nomine, adversus Debitoris viduam: LAUTERBACHIVS & WESELIUS de connubiali societ. bonorum. Secundum, D. Frid. Gottl. STRVIVS diff. J. G. de lucro dotis ejusque privilegio in concurs. Creditorum: Jac. Car. SPENERVS Vir celeb. in cogitationibus in Jus R. & G. de usufructu maritali in bonis uxoriis. L. B. à LYNCKER & WURTZIVS de bonis conjugum illatis & acquisitis. HARPRECHTIVS de usufructu statutariorum. Tertium, LVDEWIGIVS, STAVINSKI, Phil. Richard. SCHROEDERVS in Differ. & Exerc. de Fidejussione & Scto Vellejano. Quartum, BAYERVS Op. de differentia hodierna inter Curatores & Tutores, & LVDEWIGIVS in cultissimis diff. J. R. & G. Tutelaribus. Quintum, AH. FRITSCHIVS in corpore juris Venatorii

devolvunt atque rejiciunt. Tantum igitur in præfenti vestibulo inque primis lineis dixisse sat esto instar levisfimi Speciminis JURIS MECKLENBURGICI PRIVATI ENUCLEATI, hoc est, collati cum Jure (z) Romano & Moribus Germanorum universim.

germanici: D. GOEBELIUS de juris venandi origine: SCRIPTORES de Regalibus, & supra citati in argumento jurisdictionis. Ultimum denique momentum, quod Historicis & Ictos germanicæ Reip. peritos requirit, universim tractant Ill. LVDEWIG opusc. de opifice exule in pagis: Ill. GVNDLINGIUS in den Antwort Schreiben an einen gelehrten Edelmann n. 4. Jo. Wilh. GOEBELIUS Tr. de jure & judicio rusticorum fori germanici: Jo. Paulus KRESSIVS de Privilegiis Agri culturæ apud germanos.

(z) Præverunt hocce in Instituto in aliis regionibus Celebres Viri qui contulerunt Jus R. cum juribus Provincialibus germaniæ. Ex horum ingenti numero Ge. ENGELBRECHTIUM voco in cultissima collatione juris communis & Brunsvico Luneburgici tam intuitu rerum quam personarum, & qui celebratissimi Patris vestigia egregie secutus est, Chr. Jo. Conr. ENGELBRECHTIUM in Specimine primo Juris Brunsvico Luneburgici Enucleati. Nisi ultima fata Viro clarissimo obtitissent, dubio caruisset, ipsum ad ordinem Institutionum Juris Justiniani affectum captumque juris filum pertexuisse feliciter, quo in proposito idem indeclinabile fatum instar capistri & repaguli fuit Professori in clyto Helmstadiensi Jo. WERLHOFIO, cui debemus aliquot specimina juris, maxime quo in foro Germaniæ utimur, enucleati. Ex illorum vero ferie, qui specialissime jura germaniæ statutaria enuclearunt juxta collationem juris Justiniani, Principis instar huc cito unum Sam. STRYCKIUM, qui edidit Differentias J. romani & statutarii Lubecensis juxta ordinem Institutionum. Utriusque spartæ reliqui Auctores collationum Jurium & Provincialium, & Municipalium cum J. romano, ordine nominati sunt in diss. de indole J. R. forensi p. 12-15. In MEGAPOZI sigillatim Duumviros B. Matth. STEINIUM & Magn. Dn. Joach. Henr. SIBRANDIUM, Seniore ordinis juridici gravissimum, præeuntes habemus & ad nostrum institutum apprime callineantes. Ille Dissertatione juridica exhibuit Dissonantias juris civilis & moderni ex Tit. VIII. Libri primi I. HVIC vero Decades duas Jurium singularium Mecklenburgicarum, utriusque Juris civilis roman. cum GERMANICO PARTICVLARI Provinciae Mecklenburgicæ Patriæque moribus debemus collationem. Ad SINGULARIA GERMANICA Civitatum quidem Megapolitanarum JURA statutaria seu Municipalia cum J. R. conferenda, nullus, quem sciam, sese accinxit, poterit vero haberi instar propylæi & lineamenti Decas Differentiarum J. R. Lubecensis & Rosfobienfis, quam per transfennam dedit Præfès in Specimine Documentorum ineditorum Mecklenburgensium p. 27. sq. præmissa simul Historia receptionis & indole forensi juris Lubecensis in praxi Rosfobienfis p. 19. 23-26. Illos denique Ictos, qui operæ & Lucernæ non pepercerunt in conferendo jure R. ejusque usu practico in Foris nostris universim cum moribus vel jure GERMANICO COMMUNI seu universali, supra p. 28. sq. nominavimus, ut itaque nostra nunc vela hic commode contrahamus.

Nobi-

Nobilissimo & Eruditissimo Domino
JOANNI PETRO MOELLER,

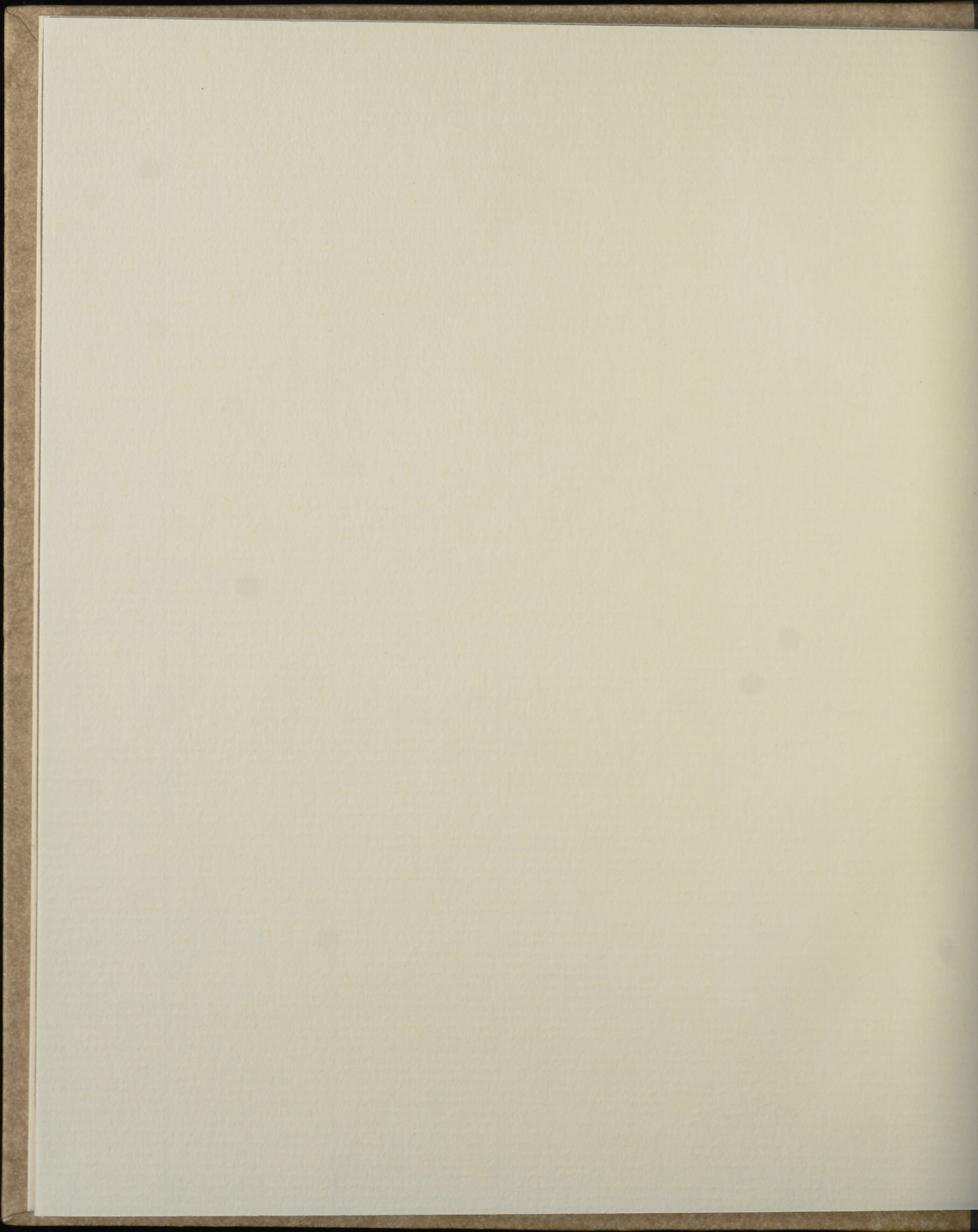
Jurium Cultori solertissimo Musisque meis
amicissimo S. & F. precatur

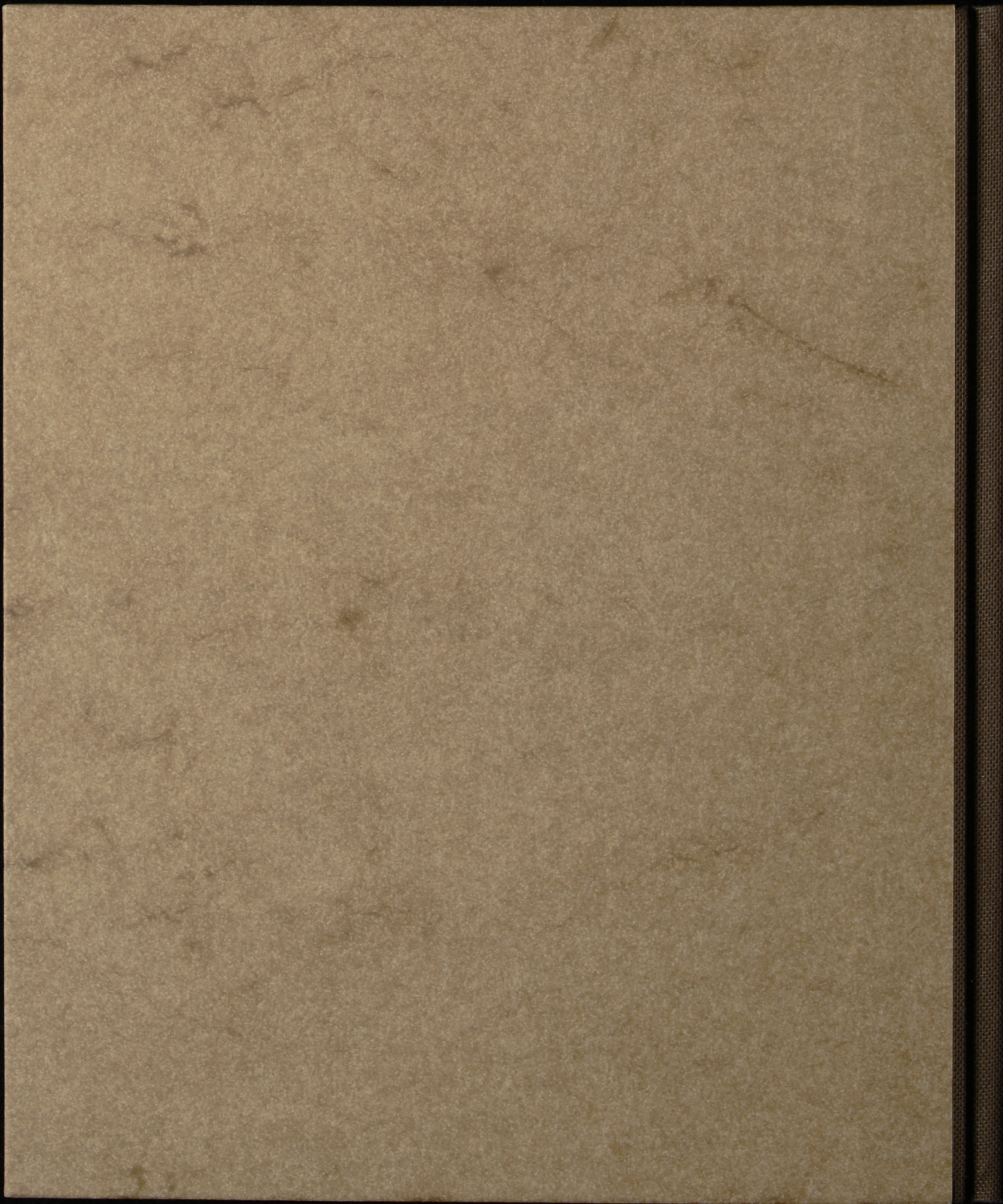
PRÆSES.

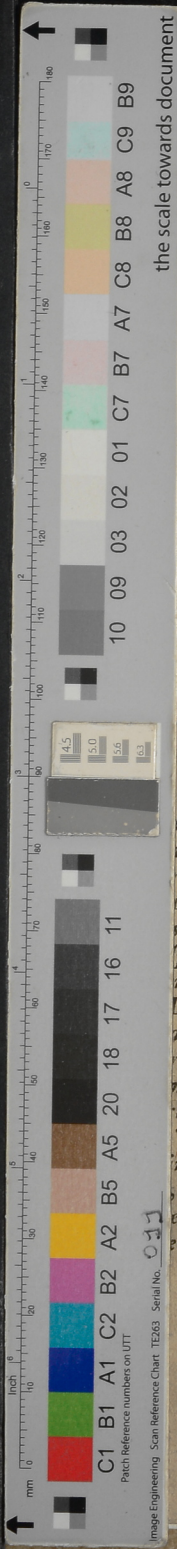
PAtrios mores qui susque deque habent & in addiscenda jurisprudentia romana circa doctrinarum Legumque Cortices versantur, non circa earundem solidas rationes & usum; illos quidem ad numerum miserabilium Personarum alicubi refert Lymnaeus, ideo, quia sibi & musæo scholastico sapient, non Publico, non Civitatibus, curiis & officiis, in quibus, quamprimum admoti fuerint rebus cum judicio forensi gerendis, illico conticescunt & cum animi murmure respiscunt. In novum orbem nunc se delatos esse putant, obliwiscuntur non solum compendiorum, & Bartolissimos dediscunt, verum & nunc discere incipiunt, quæ discenda esse jubent indoles, mores, usus & rationes reipublicæ. Ita est, sine ratione, qui juris romani scientiam profitetur in foris germania, ille in doctrina forensi rabula est & Legista, qui præsidium & viscera Juris romani ignorat, qui praxim ex opinionibus meretur & ubique agit instar inhabilis Testis, qui fidem non facit, suæque scientiæ rationes ex intimis jurium penetralibus nescit deducere ac tueri. TE cultissime MOLLERE nolo nec possum ego dimittere sine Literarum Tuarumque virtutum elogio. Non rogatus, sed spontaneus, non solenniter requisitus sed ultroneus Tibi adsum testis quam bene profeceris in utriusque jurisprudentiæ & romanæ & forensis facultate. Per Triennium ex instituto in jurisprudentiam romanam Tuam industriam ita defixisti, ut juris romani doctrinas ex primis fontibus repetitas ad legales rationes revocares, & has conferres cum institutis, moribus & usu fori seu Reipublicæ, ut primo statim intuitu constaret quid in ipsa moribus patriis debeat, quid Legibus Juris romani, in subsidium recepti. Edis nunc hujus Tui studii publicum specimen, Tuo ipso marce delineatum, quod, cum Tu mihi meisque musis obtuleris, nunc Tibi applaudens reddo auctum & interpolatum meis accessionibus. Docuisti eo ipso, ita Te esse formatum, ut in Publicum prodire possis cum elogio animi solertis, cultuque Literarum & jurisprudentiæ subacti. Multum naturæ debes & benignissimæ Minervæ, non minus vero & Tuis vigiliis ac oleo, quod insigni industria huc usque dedisti studiis academicis, ut horum rationes nunc fere confeceris. Gratulor Viro reverendo & venerabili Ecclesiastæ, Dn. Parenti Tuo, Filium eruditum; Reipublicæ civem idoneum & solertissimum, qui non in sola laude est industriæ literariæ, sed quem & commendant elegantia morum, probitas vitæ & animus rectus sibi que constans. Voveo animus, ut condigna præmia Tibi eveniant, omnisque generis emolumentum Tuam virtutem excipiant comitentur atque circumdent. Rostochii MDCCXXXVII. Iphis
Calendis Januarii.

JOHANNES WOLFF
P. 231
[Faint, illegible text follows]

the scale towards document

mo & Eruditissimo Domino
PETRO MOELLER,
Cultori solertissimo Musisque meis
amicissimo S. & F. precatur
PRÆSES.

iusque deque habent & in addiscenda jurisprudentia ro-
doctrinarum Legumque Cortices versantur, non circa earum
rationes & usum; illos quidem ad numerum miserabilium
refert Lymneus, ideo, quia sibi & museo scholastico sapi-
Civitatibus, curiis & officiis, in quibus, quamprimum ad-
um iudicio forensi gerendis, illico conticescunt & cum ani-
unt. In novum orbem nunc se delatos esse putant, obli-
compendorum, & Bartolismos dediscunt, verum & nunc
discenda esse jubent indoles, mores, usus & rationes respu-
tatione, qui juris romani scientiam profiteretur in foris ger-
forensi rabula est & Legista, qui præsidium & viscera Juris
vaxin ex opinionibus metitur & ubique agit instar inhabilis
m facit, suæque scientiæ rationes ex intimis jurium pe-
ducere ac tueri. TE cultissime MOLLERE nolo nec
sine Literarum Tuarumque virtutum elogio. Non roga-
non solemniter requisitus sed ultroneus Tibi adsum testis
in utriusque jurisprudentiæ & romanæ & forensis facul-
m ex instituto in jurisprudentiam romanam Tuam indo-
juris romani doctrinas ex primis fontibus repetitas ad le-
res, & has conferres cum institutis, moribus & usu fori seu
o statim intuitu constaret quid in ipsa moribus patriis de-
s Juris romani, in subsidium recepti. Edis nunc hujus
specimen, Tuo ipso Marte delineatum, quod, cum Tu mihi
ris, nunc Tibi applaudens reddo auctum & interpolatum
Docuisti eo ipso, ita Te esse formatum, ut in Publicum pro-
animi solertis, cultuque Literarum & jurisprudentiæ sub-
ra debos & benignissimæ Minervæ, non minus vero & Tuis
nsigni industria huc usque dedisti studiis academicis, ut ho-
re confeceris. Gratulor Viro reverendo & venerabili Ec-
Tuo, Filium eruditum; Reipublicæ civem idoneum & so-
in sola laude est industria literaria, sed quem & commen-
probitas vitæ & animus rectus sibi que constans. Voveo ani-
emia Tibi eveniant, omnisque generis emolument Tuam vir-
entur atque circumdent. Rostochii MDCCXXVII. Ipsis

